

Zamawiający:

Powiat Włocławski
ul. Cyganka 28
87 – 800 Włocławek

Jednostka projektowa:

Ekolog Sp. z o.o.
ul. Świętowidzka 6/4
61-058 Poznań
tel./fax: (61) 877 06 05

Nazwa opracowania:

**Raport z wykonania Aktualizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu
Włocławskiego
za lata 2012 – 2013**

Autorzy:

inż. Katarzyna Walkowiak

mgr Katarzyna Helińska

mgr Jakub Smakulski

Spis treści

Spis treści	2
1. WSTĘP	6
1.1. Podstawa prawna wykonania raportu	6
1.2. Cel wykonania raportu	6
1.3. Okres jaki obejmuje raport	6
1.4. Źródła informacji	6
2. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	9
3. REALIZACJA ZADAŃ W LATACH 2012 - 2014	18
3.1. Ochrona przyrody	18
3.1.1. Obszary chronione	18
3.1.2. Zieleń miejska	18
3.1.3. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przyrody	19
3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	24
3.2.1. Lasy	24
3.2.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona i zrównoważony rozwój lasów	25
3.3. Ochrona powierzchni ziemi	28
3.3.1. Ochrona gleb	28
3.3.2. Kopaliny	28
3.3.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona powierzchni ziemi	31
3.4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	37
3.4.1. Wody powierzchniowe i podziemne	37
3.4.2. Gospodarka wodno - ściekowa	47
3.4.3. Zadania zrealizowane w dziale ochrona wód podziemnych i kopalin	50
3.4.4. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przed powodzią	53
3.5. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii	60
3.5.2. Zadania zrealizowane w dziale zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii	61
3.6. Wykorzystanie energii odnawialnej	64
3.6.2. Zadania zrealizowane w dziale wykorzystanie energii odnawialnej	65
3.7. Ochrona powietrza atmosferycznego	71
3.7.1 Ocena stanu jakości powietrza	71
3.7.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona powietrza atmosferycznego	73
3.8. Poważne awarie przemysłowe	79
3.8.1. Ocena stanu ochrony przed poważnymi awariami i innymi nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska	79
3.8.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona powietrza atmosferycznego	80
3.9. Ochrona przed hałasem	82
3.9.1 Hałas	82
3.9.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przed hałasem	83
3.10. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	86
3.10.1. Pola elektromagnetyczne	86
3.10.2. Zadania zrealizowane w dziale oddziaływanie pól elektromagnetycznych	87
3.7. Zadanie nie ujęte w Programie Ochrony Środowiska a zrealizowane w latach 2012 – 2013	388

4. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	91
4.1 Graficzne przedstawienie tendencji zmian stanu środowiska na terenie powiatu wrocławskiego – podsumowanie.....	93
5. PODSUMOWANIE.....	101
6. STRESZCZENIE.....	104

Spis tabel

TABELA 1. OBSZARY ZIELENI MIEJSKIEJ NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	18
TABELA 2. NASADZENIA I UBYTKI DRZEW NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	18
TABELA 3. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	19
TABELA 4. OBSZARY LEŚNE NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W 2014 ROKU WG GMIN	24
TABELA 5. REALIZACJA ZADAŃ W DZIALE OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	25
TABELA 6. WYKAZ ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	28
TABELA 7. WYKAZ ZŁÓŻ WÓD LECZNICZYCH NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	30
TABELA 8. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	31
TABELA 9. OPIS JCWP NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	39
TABELA 10. WYNIKI MONITORINGU JCWP NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2010 - 2015.....	41
TABELA 11. ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH KOMUNALNYCH I PRZEMYSŁOWYCH.....	48
TABELA 12. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY WÓD PODZIEMNYCH I KOPALIN NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	50
TABELA 13. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	53
TABELA 14. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013	54
TABELA 15. KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI WG GUS.....	60
TABELA 16. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	61
TABELA 17. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WYKORZYSTANIA ENERGII ODNAWIALNEJ NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	65
TABELA 18. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE KUJAWSKO - POMORSKIEJ WEDŁUG KRYTERIÓW DOTYCZĄCYCH OCHRONY ZDROWIA W LATACH 2011-2014	71
TABELA 19. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE KUJAWSKO – POMORSKIEJ WEDŁUG KRYTERIÓW DOTYCZĄCYCH OCHRONY ROŚLIN W LATACH 2011 - 2015	72
TABELA 20. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	73
TABELA 21. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	80
TABELA 22. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013	83
TABELA 23. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ODDZIAŁYWANIA PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO W LATACH 2012 - 2013.....	87
TABELA 24. ZADANIA ZREALIZOWANE, NIE UJĘTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2012 – 2013	89
TABELA 25. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO NA LATA 2008 - 2013.....	91
TABELA 26. KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2012 – 2013	102

Spis wykresów

WYKRES 1. ZMIANY WSKAŹNIKA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2008, 2012 I 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	93
WYKRES 2. ZMIANY WSKAŹNIKA ZUŻYCIA WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	94
WYKRES 3. ZMIANY WSKAŹNIKA LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	94
WYKRES 4. ZMIANY WSKAŹNIKA LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI GAZOWEJ W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	95
WYKRES 5. ZMIANY WSKAŹNIKA LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W LATACH 2008, 2012 - 2013	95
WYKRES 6. ZMIANY WSKAŹNIKA DŁUGOŚCI SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE	

POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	96
WYKRES 7. ZMIANY WSKAŹNIKA DŁUGOŚCI SIECI KANALIZACYJNEJ [SZT.] W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	96
WYKRES 8. ZMIANY WSKAŹNIKA LICZBY KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW [SZT.] W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	97
WYKRES 9. ZMIANY WSKAŹNIKA LICZBY ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	97
WYKRES 10. ZMIANY WSKAŹNIKA LICZBA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW [SZT.] W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	98
WYKRES 11. ZMIANY WSKAŹNIKA LESISTOŚCI W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	98
WYKRES 12. ZMIANY WSKAŹNIKA DŁUGOŚĆ DRÓG ROWEROWYCH [KM] W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.....	99
WYKRES 13. ZMIANY WSKAŹNIKA UDZIAŁ TERENÓW CHRONIONYCH W POWIERZCHNI OGÓŁEM [%] W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	99
WYKRES 14. ZMIANY WSKAŹNIKA ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W LATACH 2008, 2012 – 2013 NA TERENIE POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO	100

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna wykonania raportu

Konieczność sporządzenia raportu z realizacji programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy Powiatu Włocławskiego wynika z art. 18 ust.2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016.672).

1.2. Cel wykonania raportu

Realizując politykę ochrony środowiska, na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016.672). W dniu 27 września 2010 roku Rada Powiatu Włocławskiego uchwałą nr XXXIV/376/10 z dnia 27 września 2010 roku przyjęła „Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 – 2015 z aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Włocławskiego na lata 2008-2015 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko na lata 2008-2015”. Uchwała ta zastąpiła uchwałę nr XII/137/03 Rady Powiatu we Włocławku z dnia 30 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami Powiatu Włocławskiego na lata 2004 – 2011”.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2016.672) z wykonania programów ochrony środowiska, co dwa lata sporządza się raporty.

Przygotowanie niniejszego Raportu ma na celu zebranie w jednym dokumencie danych, które będą stanowiły podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z Programu.

Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska obejmujący lata 2012 – 2013, zwany dalej *Raportem*, obejmuje analizę wykonania zadań określonych w *Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 - 2015*. Dokument ten prezentuje postępy w realizacji zadań z zakresu ochrony i poprawy stanu środowiska zapisanych w *Programie*.

1.3. Okres jaki obejmuje raport

Okres za jaki sporządzany jest raport z realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego obejmuje lata 2012 – 2013.

1.4. Źródła informacji

Raport sporządzony został przez firmę Ekolog Sp. z o.o. na zlecenie Starosty Włocławskiego. Do jego sporządzenia posłużono się konsultacjami (w postaci rozesłanych ankiet) z następującymi jednostkami:

- Starostwo Powiatowe we Włocławku,
- Kujawsko – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
- Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy,
- Urząd Miejski Kowal,
- Urząd Miejski Brześć Kujawski,

- Urząd Miasta i Gminy Chodecz,
- Urząd Miejski Izbica Kujawska,
- Urząd Miejski Lubień Kujawski,
- Urząd Miejski w Lubrańcu,
- Urząd Gminy Baruchowo,
- Urząd Gminy Boniewo,
- Urząd Gminy w Choceniu,
- Urząd Gminy Fabianki,
- Urząd Gminy Kowal,
- Urząd Gminy Lubanie,
- Gospodarstwo Rybackie Włocławek Sp. z o.o.,
- ARMiR Oddział Kujawsko – Pomorski,
- Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Bydgoszczy,
- K-PZMiUW we Włocławku Biuro Terenowe we Włocławku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego
- Nadleśnictwo Dobrzejewice,
- Nadleśnictwo Włocławek,
- Nadleśnictwo Kutno,
- Nadleśnictwo Koło,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu,
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu,

Łącznie, na zapytanie odnośnie udostępnienia danych, otrzymano 22 odpowiedzi od niniejszych jednostek lub instytucji:

- Powiatowy Zarząd Dróg we Włocławku,
- Kujawsko – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
- Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy,
- Urząd Miejski w Kowalu,
- Urząd Miasta i Gminy Chodecz,
- Urząd Miejski w Izbicy Kujawskiej,
- Urząd Miejski w Lubrańcu,
- Urząd Gminy w Baruchowie,
- Urząd Gminy w Boniewie,

- Urząd Gminy w Lubaniu,
- Urząd Gminy w Kowalu,
- Urząd Miejski w Lubieniu Kujawskim,
- ARMiR Oddział Kujawsko – Pomorski,
- Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Bydgoszczy,
- K-PZMiUW we Włocławku Biuro Terenowe we Włocławku,
- Starostwo Powiatowe we Włocławku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- Nadleśnictwo Dobrzejewice,
- Nadleśnictwo Koło,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku.

Dane zostały pozyskane również z Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl). Na ich podstawie opracowano Raport z Programu Ochrony Środowiska za lata 2012 – 2013. Z uwagi na to, że nie uzyskano danych ze wszystkich instytucji dane w raporcie są niepełne.

2. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 - 2015 w ramach poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa naturalnego oraz w ramach ochrony zasobów naturalnych uwzględniono łącznie 16 zagadnień. Dla każdego z nich wyznaczono cel długoterminowy do 2019 roku oraz nakreślono strategię jego realizacji.

I. Ochrona przyrody

Cel do roku 2015: Zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu).

Kierunki działań na lata 2008 - 2015:

1. Pełna inwentaryzacja różnorodności biologicznej: uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu i zasobach składników różnorodności biologicznej,
2. Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym zapobieganie ich fragmentacji,
3. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych na terenach lądowych,
4. Opracowanie i wdrożenie monitoringu stanu zachowania gatunków, obszarów ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych, zgodnego z wymaganiami krajowymi i międzynarodowymi,
5. Wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym, w tym wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
6. Renaturalizacja i poprawa stanu zachowania najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych i siedlisk, w tym szczególnie obszarów wodno-błotnych i leśnych rozwój systemów naturalnej retencji wód.
7. Wsparcie badań faunistycznych i florystycznych, doskonalenie systemu wymiany informacji o różnorodności biologicznej.
8. Wprowadzenie instrumentów pozwalających na skuteczne przeciwdziałanie wprowadzaniu gatunków obcych, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk i/lub stanowić zagrożenie dla gatunków rodzimych.
9. Prowadzenie szkoleń i edukacji (formalnej i nieformalnej) w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

II. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cel do roku 2015: Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Zalesianie nowych terenów, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych
2. Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych.
3. Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy polno-leśnej.
4. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
5. Zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych.
6. Rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych, w tym obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych.
7. Restytucja i rehabilitacja ekosystemów leśnych, uszkodzonych w wyniku działania czynników abiotycznych i biotycznych.
8. Kontynuowanie przebudowy drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka.
9. Kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska leśnego jako instrumentu wspomagającego przeciwdziałanie zagrożeniom ekosystemów leśnych.
10. Kontynuacja działań prowadzonych przez Lasy Państwowe na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa, przykładowo poprzez rozszerzenie procesu tworzenia izb przyrodniczo-leśnych, ścieżek dydaktycznych i pozostałych.
11. Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem.

III. Ochrona powierzchni ziemi

Cele do roku 2015:

- **Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe,**
- **Wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb.
2. Ustalenie zasad i procedur ograniczających nadmierną eksploatację gleb oraz określających niezbędne środki zaradcze.

3. Promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych jako instrumentu ochrony gleb, upowszechnianie kierunków produkcji rolnej zapewniających zrównoważone ich wykorzystanie (rolnictwo ekologiczne, programy rolno-środowiskowe).
4. Waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej produkcji.
5. Doskonalenie technologii przemysłowych pod kątem minimalizacji negatywnego wpływu na stan środowiska, w tym środowiska glebowego, wprowadzanie zasad właściwego korzystania z powierzchni ziemi w działalności gospodarczej.
6. Sukcesywny rozwój systemu monitoringu gleb, w tym przykładowo w zakresie rejestracji zmian wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania różnych, negatywnych czynników (erozja, inwestycje, przemysł, emisje, odpady, ścieki i inne), dostosowywanie sieci punktów pomiarowych do struktury zagospodarowania i użytkowania gruntów.
7. Rozwój systemu identyfikacji terenów zdegradowanych.
8. Prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych, priorytetowe traktowanie tych prac na obszarach największego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i środowiska oraz tam gdzie zagospodarowanie terenu jest szczególnie ważnym elementem polityki lokalnej i regionalnej.
9. Rozwój systemu monitoringu ruchów masowych ziemi w celu zminimalizowania ich negatywnego wpływu na obszarach największego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi, infrastruktury technicznej i środowiska oraz na terenach szczególnie ważnych dla rozwoju lokalnego i regionalnego.
10. Wykorzystanie i wspieranie finansowe inicjatyw społecznych w celu rekultywacji terenów poprzemysłowych na cele rekreacyjno-sportowe w szczególności na obszarach o słabo rozwiniętej infrastrukturze tego typu.

IV. Ochrona kopalni i wód podziemnych

Cel główny: Zmniejszenie oraz racjonalizacja bieżącego zapotrzebowania na kopaliny i wodę, a także zwiększenie skuteczności ochrony istniejących zasobów kopalni i wód podziemnych, przed ich ilościową i jakościową degradacją.

Cele środowiskowe do roku 2015:

- **Doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony wód podziemnych oraz zharmonizowanie przepisów z tego zakresu,**
- **Poszukiwanie i wykorzystywanie substytutów zasobów nieodnawialnych,**
- **Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych, a także w trakcie eksploatacji złóż kopalni,**
- **Optymalizacja wykorzystywania i zrównoważone użytkowanie wód podziemnych,**
- **Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, które stanowią główne/strategiczne**

źródło zaopatrzenia ludności w wodę,

- **Usprawnienie funkcjonowania administracji geologicznej w celu lepszej ochrony kopalni i wód podziemnych**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Stosowanie mechanizmów wymuszających zmniejszenie zużycia wody (nowe technologie, system kontroli, pozwolenia zintegrowane) przede wszystkim w najbardziej wodochłonnych dziedzinach produkcji.
2. Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych zapewniające równowagę pomiędzy poborem i zasilaniem, ograniczanie zużycia wód podziemnych do celów innych niż socjalno bytowe.
3. Dokumentowanie zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych, racjonalna gospodarka i ochrona tych wód przed ich nadmierną eksploatacją.
4. Kontynuowanie prac geologicznych dotyczących dokumentowania zasobów dyspozycyjnych jednostek bilansowych do sporządzenia planów gospodarki wodami w dorzeczach.
5. Dokumentowanie zasobów wydzielonych jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) dla oceny stanu ilościowego oraz relacji pomiędzy ich zasobami a poborem oraz ustalenia dostępnych zasobów i przepływów w obszarach transgranicznych.

V. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Cele środowiskowe do 2015 roku:

- **Wdrożenie zasady decouplingu, rozdzielenia zależności oddziaływania rozwoju gospodarczego na środowisko,**
- **Wzrost efektywności wykorzystania surowców, w tym zasobów wodnych w gospodarce,**
- **Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki, zaoszczędzenie 9% energii finalnej w ciągu 9 lat, do roku 2017,**
- **Zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Rozpoczęcie prac nad opracowaniem normatywów zużycia surowców (w tym wody) i energii na jednostkę produktu w poszczególnych sektorach,
2. Kontynuacja prac nad opracowaniem nowych instrumentów polityki ekologicznej wspierających ograniczenie zużycia materiałów, wody i energii w procesach produkcyjnych,
3. Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia zużycia materiałów, wody i energii

- na jednostkę produktu podejmowanych zarówno przez podmioty gospodarcze, jak i instytucje publiczne,
4. Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach,
 5. Wspieranie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej.

VI. Odnawialne źródła energii

Cele środowiskowe do roku 2015:

- **Wspieranie budowy nowych odnawialnych źródeł energii, tak by udział energii z OZE w zużyciu energii pierwotnej oraz w krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto osiągnął w roku 2010 co najmniej 7,5% oraz utrzymanie tego udziału na poziomie nie niższym w latach 2011 – 2015, przy przewidywanym wzroście konsumpcji energii elektrycznej w Polsce,**
- **Dalsze zwiększenie udziału biopaliw w odniesieniu do paliw używanych w transporcie.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Wspieranie budowy nowych instalacji OZE, tak by udział energii z tych źródeł w strukturze zużycia nośników pierwotnych oraz produkcji energii elektrycznej osiągnął w 2010r. poziom co najmniej 7,5%.
2. Wspieranie budowy nowych instalacji zapewniających, że udział biokomponentów w rynku paliw ciekłych w 2010r. wyniesie 5,75%, ze szczególnym uwzględnieniem biopaliw ciekłych.
3. Współpraca z partnerami społecznymi i gospodarczymi dla zapewnienia stabilnych podstaw prawnych i organizacyjnych rozwoju OZE.
4. Identyfikacja barier utrudniających rozwój OZE i podjęcie działań mających na celu ich likwidację.
5. Stworzenie systemu pozyskiwania informacji o wytwarzaniu ze źródeł odnawialnych energii innej niż elektryczna.
6. Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących OZE.
7. Określenie potrzeb w zakresie prac naukowo-badawczych w obszarze OZE.
8. Wspieranie i aktywizacja samorządów lokalnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE.
9. Rozwój energetycznego wykorzystania biomasy i biogazu, energetyki wodnej, geotermalnej, słonecznej i wiatrowej.

VII. Ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Cele środowiskowe do roku 2015:

- **Dążenie do zapewnienia dobrego stanu (jakościowego i ilościowego) wód w Polsce,**

- **Wdrożenie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w Polsce, w tym reorganizacja służb zajmujących się gospodarowaniem wodami poprzez ich integrację,**
- **Zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej (samofinansowanie gospodarki wodnej),**
- **Efektywna ochrona przed powodziom i suszą,**
- **Integracja gospodarki wodnej z gospodarką leśną poprzez planowanie przestrzenne, przede wszystkim w celu zwiększenia naturalnej retencji wód oraz zmniejszenia zagrożenia powodziowego.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Wzmacnianie instrumentów ekonomicznych dotyczących gospodarki wodnej, wdrożenie systemu zapewniającego pełen zwrot kosztów usług wodnych. Wprowadzenie rozwiązań zapewniających stabilne finansowanie gospodarki wodnej. Dążenie do samofinansowania gospodarki wodnej.
2. Tworzenie warunków do szerokiego korzystania z wód (rekreacja, energetyka, żegluga) przy nie pogarszaniu ich jakości, modernizacja i rozwój śródlądowych dróg wodnych.
3. Właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych.
4. Wyznaczanie obszarów zalewowych.
5. Budowa zbiorników i stopni wodnych, zwłaszcza na obszarach o znacznym zagrożeniu powodzią i suszą w harmonii z wymaganiami ochrony różnorodności biologicznej i przyrody.
6. Modernizacja systemu melioracji wodnych.
7. Rozwój małej retencji.
8. Implementacja dyrektywy w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

VIII. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Cel środowiskowy do 2015 roku: Osiągnięcie dobrego stanu krajowych wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej).
2. Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej.
3. Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych.

4. Wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt.
5. Wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.
6. Opracowanie działań wodno-środowiskowych w celu przeciwdziałania zanieczyszczeniu wody poszczególnymi substancjami priorytetowymi, w tym zmniejszanie zawartości substancji priorytetowych w wodach, zaprzestanie lub eliminacja zrzutów, emisji i strat tych substancji.
7. Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych.
8. Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych i jej dostosowanie do wymagań wspólnotowych.
9. Zapewnienie stabilnego finansowania prac rozwojowych i monitoringu.
10. Kontynuacja zmian organizacyjnych i instytucjonalnych mających na celu wzmocnienie ochrony wód w Polsce i pełne dostosowanie instytucjonalne i proceduralne do systemu europejskiego.
11. Realizacja prac planistycznych niezbędnych dla wdrożenia wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.
12. Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem.
13. Wspieranie i egzekwowanie programów racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych.

IX. Ochrona powietrza

Cele środowiskowe do roku 2015:

- **Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,**
- **Spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa,**
- **Redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Systematyczne opracowywanie i wdrażanie programów ochrony powietrza, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefach.
2. Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze.
3. Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych.
4. Wzmocnienie systemu monitoringu powietrza, w tym także w zakresie wynikającym z corocznej oceny jakości powietrza w strefach, głównie w zakresie pyłów PM10 i PM2,5, benzenu, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu oraz metali ciężkich i WWA,

5. Analiza potrzeby i możliwości wprowadzania nowych instrumentów ochrony powietrza, w tym możliwości rozszerzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji o kolejne substancje, wprowadzenia zobowiązań dobrowolnych czy realizacji wspólnych przedsięwzięć przez podmioty gospodarcze.
6. Promocja i wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu,
7. Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.
8. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii.
9. Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa).
10. Restrykcyjne przestrzeganie wymogów uwzględniania celów ochrony powietrza w programach, strategiach i politykach sektorowych.
11. Przygotowanie systemu oceny jakości zapachowej powietrza oraz zapobiegania jego zanieczyszczeniu przez substancje złowne.

X. Poważne awarie przemysłowe

Cele środowiskowe do roku 2015:

- **Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii,**
- **Ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi, środowiska oraz wartości materialnych.**

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Intensyfikacja inspekcji i kontroli obiektów niebezpiecznych przez właściwe służby.
2. Wspieranie przygotowywania planów i programów zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii na szczeblu wojewódzkim i powiatowym.
3. Prowadzenie szkoleń dla pracowników organów administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania poważnym awariom.
4. Wspieranie współpracy odpowiednich służb i instytucji w zakresie wdrażania programów informowania mieszkańców o poważnych awariach i edukacji w tym zakresie.
5. Wsparcie przygotowania Państwowej Straży Pożarnej do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom.
6. Wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego.
7. Stworzenie systemu pozwalającego na analizę i wykorzystanie doświadczeń z przebiegu

- zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych.
8. Stworzenie systemu pozwalającego na analizę i wykorzystanie doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych.
 9. Doskonalenie procedur dialogu ze społeczeństwem w sprawach związanych z lokalizacją i funkcjonowaniem zakładów stwarzających ryzyko poważnych awarii.

XI. Ochrona przed hałasem

Cel do roku 2015: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców Polski ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu.

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Dokonanie oceny akustycznej wybranych (newralgicznych) miejsc powiatu,
2. Wprowadzanie rozwiązań bezpośrednio zmniejszających uciążliwość hałasu dla mieszkańców (np. budowa ekranów akustycznych, zwłaszcza na odcinkach nowych tras obwodnicowych i odcinkach istniejących tras o nadmiernym ruchu, dźwiękoszczelne okna),
3. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.
4. Zmniejszenie emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.

XII. Ochrona przed oddziaływaniem elektromagnetycznym

Cel środowiskowy do roku 2015: Ochrona mieszkańców Polski przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Kierunki działań na lata 2008 – 2015:

1. Doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych oraz prowadzenie bazy danych o polach elektromagnetycznych,
2. Opracowanie procedur administracyjnych zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól,
3. Stworzenie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól elektromagnetycznych.

Powyższe cele środowiskowe i kierunki działań do 2015 roku i kierunki działań są bazą dla planu operacyjnego na lata 2008 - 2015, tj. konkretnych przedsięwzięć, które mają priorytet w skali powiatu wrocławskiego.

3. REALIZACJA ZADAŃ W LATACH 2012 - 2014

3.1. Ochrona przyrody

3.1.1. Obszary chronione

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu wrocławskiego wynosi 24 630,58 ha co stanowi 16,7 % całkowitej powierzchni powiatu. Powierzchnia ta jest niezmienna od wielu lat.

Na terenie powiatu wrocławskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Gostynińsko – Wrocławski Park Krajobrazowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Jezioro Modzerowskie,
- Obszary Natura 2000:
 - Obszary Ptasi: Błota Rakutowskie, Żwirownia Skoki, Dolina Dolnej Wisły (fragment),
 - Obszary Siedliskowe: Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki, Błota Kłócieńskie, Wrocławska Dolina Wisły, Cyprianka

W granicach powiatu znajduje się siedem rezerwatów przyrody:

- Dębice,
- Wójtowski Grąd,
- Gościąż,
- Jazy,
- Jezioro Rakutowskie,
- Olszyny Rakutowskie,
- Grodno.

Na terenie powiatu znajdują się 63 pomniki przyrody.

3.1.2. Zieleń miejska

Tereny zieleni powiatu wrocławskiego stanowią 0,2% całkowitej powierzchni powiatu. Tak mała powierzchnia spowodowana jest rolniczym charakterem powiatu. Poniższe tabele ukazują dane dotyczące zieleni miejskiej w roku 2014.

Tabela 1. Obszary zieleni miejskiej na terenie powiatu wrocławskiego

Parki spacerowo - wypoczynkowe		Zieleńce		Zieleń uliczna	Tereny zieleni osiedlowej	Parki zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	Cmentarze		Lasy gminne
szt.	ha	szt.	ha	ha	ha	ha	szt.	ha	ha
4	10,4	24	13,3	2,1	19,19	42,89	44	53,72	31,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2. Nasadzenia i ubytki drzew na terenie powiatu wrocławskiego

Nasadzenia drzew	Nasadzenia krzewów	Ubytki drzew	Ubytki krzewów
szt.	szt.	szt.	szt.
296	1679	688	134

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.1.3. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przyrody

Tabela 3. Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Współdział w organizacji ponadregionalnych wydarzeń turystycznych, ekologicznych, sportowych i kulturalnych	2008 - 2015	Powiat Wrocławski/ jednostki organizacyjne Starostwa, gminy, podmioty gospodarcze	1	1	Budżet powiatu	Zadanie realizowane na bieżąco. Członkostwo Powiatu Wrocławskiego w Centrum Edukacji Ekologicznej
2.	Nasadzenia drzew w pasie dróg powiatowych	2008 - 2015	Powiatowy Zarząd Dróg	-	10,997	Budżet Powiatowego Zarządu Dróg	Zadanie zostało zrealizowane.
3.	Ewidencja indywidualnych form ochrony przyrody	2008 - 2015	Powiat Wrocławski	Zadanie realizowane na bieżąco		Budżet gmin	Zadanie realizowane na bieżąco. Zadanie realizowane jest przez gminy powiatu wrocławskiego. Błędnie wskazana jednostka realizująca.
4.	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych o charakterze cyklicznym	2008 - 2015	Powiat Wrocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Powiat nie organizuje własnych wydarzeń proekologicznych o charakterze cyklicznym.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
5.	Promocja działań proekologicznych, wydawnictwa ekologicznego – z przeznaczeniem dla dorosłej części społeczności lokalnej	2008 - 2015	Powiat Włocławski	koszty podane przy zadaniu 1		Budżet powiatu	Zadanie realizowane na bieżąco. Członkostwo Powiatu Włocławskiego w Centrum Edukacji Ekologicznej
Zadania koordynowane							
1.	Ochrona obszarów, zespołów i obiektów nie objętych jeszcze ochroną prawną, a prezentujących dużą wartość przyrodniczą	2008 - 2015	wojewoda/zarząd powiatu, gmina, organizacje pozarządowe	-	-	Budżet jednostek realizujących	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
2.	Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody	2008 - 2015	wojewoda/gmina, zarząd powiatu, organizacje ekologiczne	-	-	-	Zadanie nie zostało wykonane. Realizacja zadania została przesunięta na rok 2016. Planowana realizacja na terenie gminy Chodecz.
3.	Rozwój agroturystyki	2008 - 2015	rolnicy/ODR, gmina, zarząd powiatu, stowarzyszenia agroturystyczne	0	0	-	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Gminy prowadzą rejestr gospodarstw agroturystycznych
4.	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i	2008 - 2015	Zarząd parku	3307,069 (łącznie suma w latach 2011 – 2014)		RPO Województwa Kujawsko Pomorskiego,	Zadanie zrealizowane. W ramach realizacji zadania przeprowadzono: - Modernizację

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	osobliwości przyrody						ścieżki edukacyjnej Niecka Kłócińska, - Dokończenie budowy pracowni dydaktycznej GWPK, - projekt BIO+ bioróżnorodni, bioodpowiedzialni, bioświadomi w województwie kujawsko – pomorskim, - Projekt „Dyslokacja ośrodka rehabilitacji ptaków chronionych”
			Gmina Izbica Kujawska	2,869	266,981	Budżet gminy Izbica Kujawska	Zadanie zrealizowane. Kontynuacja budowy ścieki pieszo – rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 270
			Gmina Baruchowo	11,111	8,89	WFOŚiGW, budżet gminy	Zadanie zrealizowane.
5.	Prowadzenie działań, wspomagających rozwój populacji, szczególnie rodzimych gatunków drobnej zwierzyny łownej o zauważalnym spadku ich liczebności na terenach dzierżawionych obwodów łowieckich	2008 - 2015	właściwe Koła Polskiego Związku Łowieckiego, zarząd powiatu, gmina	58,51	51,88	WFOŚiGW, PZŁ,	Zadanie zrealizowane. W ramach realizacji zadania przeprowadzono reintrodukcję kuropatw, bażantów, zajęcy oraz dzikich królików.

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
6.	Preferowanie na terenach podlegających wszelkim formom ochrony lokalizacji wyłącznie przedsięwzięć o „czystych” technologiach	2008 - 2015	Zarząd województwa, gmina/wojewoda, zarząd powiatu	-	-	-	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Celem działalności organów jest podejmowanie decyzji lokalizacyjnych dążących do maksymalnego ograniczenia oddziaływania na środowisko.
7.	Budowa bazy turystycznej wokół jeziora w Lubieniu Kujawskim przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych	2008 - 2012	Gmina Lubień Kujawski/EFRR	-	35,7	Budżet gminy, PROW – kwota dofinansowania 20,317 zł	Zadanie zostało zrealizowane. Remont i modernizacja pomostu na jeziorze Lubieńskim. Celem operacji było rozwijanie turystyki i rekreacji poprzez remont i modernizację pomostu a jeziorze Lubieńskim.
				167,442		Budżet gminy, PROW – kwota dofinansowania 118,081 zł, koszt zadania podany łączny dla lat 2012 - 2014	Zadanie zostało zrealizowane. W ramach zadania przebudowano trasę spacerowo – widokową nad Jeziorem Lubieńskim. Zadanie

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							realizowane w celu wzmocnienia konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa, inwestycji z operacji „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013”
8.	Budowa ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 270 (odcinek Lubraniec – Izbica Kujawska)	2008 - 2012	Gmina Lubraniec	-	-	Środki własne Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Środki województwa kujawsko – pomorskiego, RPO,	Zadanie nie zostało wykonane. Realizacja zadania została przesunięta na perspektywę 2016 - 2020
			Gmina Izbica Kujawska	koszty podane przy zadaniu nr 4		Budżet gminy Izbica Kujawska	Zadanie zrealizowane. Kontynuacja budowy ścieżki pieszo – rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 270
Koszty w roku 2012 – 73,49 tys. zł							
Koszty w roku 2013 – 375,448 tys. zł							
Łączne koszty – 3 923,449 tys. zł							

3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

3.2.1. Lasy

Lasy stanowiły w 2010 roku 18,4%, natomiast w 2014 roku udział lasów wynosił 18,5% powierzchni powiatu włocławskiego. W porównaniu do roku 2008, w którym opracowywana była „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 – 2015”, kiedy to lesistość wynosiła 18,2% zauważa się brak znaczących zmian. Według danych GUS powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu w 2015 r. wynosiła 27 949,4 ha, z czego lasów publicznych w zarządzie Lasów Państwowych było ponad 86% gruntów leśnych.

Lasy na terenie powiatu rozmieszczone są bardzo nierównomiernie, co jest konsekwencją zróżnicowania glebowego. Największy zwarty kompleks leśny występuje w północno-wschodniej części powiatu na piaszczystych terasach doliny Wisły. Wysoczyzny morenowe powiatu włocławskiego, a szczególnie Równina Kujawska, są prawie bezleśne.

Dominującymi typami siedliskowymi lasów powiatu włocławskiego są bór suchy, bór świeży i bór mieszany świeży. W składzie gatunkowym dominuje sosna pospolita. Innymi gatunkami tworzącymi lasy powiatu włocławskiego są: olcha, brzoza, topole, dąb, jesion oraz wiąz.

Tabela 4. Obszary leśne na terenie powiatu włocławskiego w 2014 roku wg gmin

	Ogółem	Grunty leśne publiczne			Grunty leśne prywatne
		razem	własność Skarbu Państwa	w zarządzie Lasów Państwowych	
Baruchowo	4 352,55	3 881,23	3 881,23	3 881,11	471,32
Boniewo	443,30	334,45	334,45	334,39	108,85
Brześć Kujawski	2 777,67	2 647,12	2 647,12	2 645,73	130,55
Choceń	1 270,46	942,04	942,04	939,99	328,42
Fabianki	1 640,11	1 365,54	1 362,14	1 350,06	274,57
Izbica Kujawska	478,67	385,07	378,97	356,51	93,60
Kowal Miasto	0	0	0	0	0
Kowal	2 721,99	1 960,17	1 960,17	1 954,99	761,82
Lubanie	1 511,14	1 361,00	1 361,00	1 361,00	150,14
Lubień Kujawski	861,65	542,08	530,68	512,36	319,57
Lubraniec	602,91	459,94	459,94	459,21	142,97
Powiat	27 949,40	24 281,84	24 250,14	24 185,13	3 667,56

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W celu ochrony zasobów przyrodniczych i zachowania obecnej ich powierzchni w kolejnych latach należy egzekwować wymogi ochrony lasów w dokumentach strategicznych. Brak realizacji tego zadania stwarzać może niebezpieczeństwo utraty walorów obszarów chronionych.

3.2.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Tabela 5. Realizacja zadań w dziale ochrona i zrównoważony rozwój lasów na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	2008 – 2015	ARiMR, gmina, właściciele gruntów,	b.d.	b.d.	Środki własne właścicieli gruntów	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
			Gmina Boniewo	12	12	NFOŚiGW, budżet gminy	Zadanie zrealizowane. Zalesienia i zakrzewienia terenu stanowiących własność gminy
2.	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych.	2008 – 2015	Powiat Wrocławski/ nadleśnictwa, ARiMR	-	-	-	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie jest realizowane w sposób interwencyjny przez nadleśnictwa lub ARiMR. Starostwo Powiatowe zostało błędnie wskazane jako jednostka realizująca zadanie.
3.	Aktualizacja uproszczonych planów urządzenia lasów	2008 – 2015	Powiat Wrocławski	w ramach kosztów statutowych		Budżet powiatu	Zadanie realizowane na bieżąco. Starosta nie wykonuje aktualizacji uproszczonych planów urządzenia lasów. Zadanie ustawowe Starosty zgodnie z art.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							22 ustawy o lasach (Dz. U. 2015 poz. 2100) należy zatwierdzenie tych planów po zasięgnięciu opinii właściwego nadleśniczego. Starostwo Powiatowe wykonuje swoje ustawowe obowiązki.
4.	Działania na rzecz prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej	2008 - 2015	właściciele i zarządcy lasów/ Zarząd Powiatu, nadleśnictwa,	w ramach kosztów statutowych		Środki własne nadleśnictw	Zadanie realizowane na bieżąco przez właścicieli i zarządców lasów oraz nadleśnictwa.
Zadania koordynowane							
1.	Ochrona i wzmocnienie funkcji zadrzewień i zakrzewień, jako ważnych korytarzy ekologicznych	2008 – 2015	Gmina /właściciele gruntów	b.d.	b.d.	Budżet gmin	Zadanie realizowane na bieżąco. Wydawanie zaleceń w decyzjach na wycinkę drzew i krzewów wydawanych przez gminy.
2.	Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu	2008 – 2015	Gmina /nadleśnictwa	b.d.	b.d.	Budżet gmin, środki własne nadleśnictw	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie realizowane poprzez prowadzenie pogadarek w szkołach, stoiska na festynach, spotkania edukacyjne w

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							nadleśnictwach.
3.	Wspieranie oraz popularyzacja inicjatyw podejmowanych na rzecz zwiększenia lesistości terytorium gminy	2008 - 2015	Nadleśnictwa/ Zarząd Powiatu, gmina, właściciele gruntów	b.d.	b.d.	Budżet gmin, środki własne nadleśnictw	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie realizowane poprzez prowadzenie pogadarek w szkołach, stoiska na festynach, spotkania edukacyjne w nadleśnictwach.
Koszty w roku 2012 – 12 tys. zł							
Koszty w roku 2013 – 12 tys. zł							
Łączne koszty – 24 tys. zł							

3.3. Ochrona powierzchni ziemi

3.3.1. Ochrona gleb

Na terenie powiatu włocławskiego dominują gleby brunatnoziemne i bielicoziemne. Występują także czarne ziemie. Gleby brunatnoziemne reprezentowane są przez dwa typy gleb - gleby brunatne i gleby płowe. Gleby brunatne występują głównie na Wysoczyźnie Dobrzyńskiej w pasie między Włocławkiem a Dobrzyniem i na Wysoczyźnie Kujawskiej w okolicach Pojezierza Chodeckiego. Charakteryzują się wyrównanymi właściwościami fizyko - chemicznymi. Gleby płowe dominują w obrębie płaskiej Wysoczyzny Kujawskiej ciągnąc się szerokim pasem od Aleksandrowa Kujawskiego po Pojezierze Chodeckie. Są one na ogół kwaśne. Występuje na nich okresowe stagnowanie wód opadowych. Czarne ziemie występują głównie w pasie od Brześcia Kujawskiego i Radziejowa po Inowrocław. Noszą nazwę czarnych ziem kujawskich. Gleby bielicoziemne - są to głównie gleby leśne występujące w Kotlinie Włocławskiej. O występowaniu gleb dobrej jakości świadczy wskaźnik bonitacji. Im wyższy tym więcej gleb wyższych klas. Wskaźnik 1 przypisany jest dla klasy IVa.

Na terenie powiatu włocławskiego zlokalizowany był jeden punkt pomiarowy jakości gleb, o nazwie Łęg Witoszyn, w gminie Fabianki. Gleby na tym obszarze to mady właściwe o klasie bonitacyjnej IIIb oraz kompleksie 4 – żytnim bardzo dobrym.

3.3.2. Kopaliny

Na terenie powiatu włocławskiego występują złoża węgla brunatnego, soli kamiennej, kredy jeziornej i kredy piszącej, piasków i żwirów, piasków kwarcowych, surowców ilastych oraz torfu. Na terenie powiatu włocławskiego występują również złoża solanek, wód leczniczych i termalnych. Starosta Włocławski wydał w latach 1999 – 2015 30 koncesji na wydobywanie kopaliny. Na terenie powiatu włocławskiego funkcjonuje 12 czynnych kopalni.

Wydobycie złóż na podstawie ważnej koncesji na wydobywanie kopaliny nie będzie w sposób negatywny oddziaływać na życie społeczne na terenie powiatu. Niebezpieczeństwo może powodować niewłaściwe, niezgodne z koncesją wydobywanie kopaliny, lub wydobywanie kopaliny bez koncesji.

Tabela 6. Wykaz złóż kopaliny na terenie powiatu włocławskiego

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys. t]
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
<i>Węgiel brunatny</i>					
1	Brzezie	P	53 909	-	-
2	Lubraniec	P	tylko pzb.	-	-
3	Mąkoszyn-Grochowiska	R	50 857	-	-
<i>Sól kamienna</i>					
4	Lubień	R	4 070 841	-	-
<i>Kreda jeziorna i kreda pisząca</i>					

L.p.	Nazwa złoża	Stan	Zasoby [tys.t]		Wydobycie
5	Jerzmanowo I	R	45	-	-
6	Kaniewo	Z	186	-	-
7	Kaniewo II	Z	367	-	-
<i>Piaski i żwiry</i>					
8	Aleksandrowo I	E	5 725	2 786	15
9	Beszyn I	Z	235	-	-
10	Beszyn II	E	1113	1113	20
11	Beszyn III	R	596	-	-
12	Bilno	R	1416	-	-
13	Bodzia I	Z	298	-	-
14	Bodzia III	R	470	-	-
15	Borzymowice III	E	283	279	43
16	Czapple Nowe I	R	69	-	-
17	Gąbinek 2*	T	139	139	-
18	Gąbinek 3	E	202	-	2
19	Gąbinek I	M	-	-	-
20	Gąbinek IV	T	607	607	-
21	Gąbinek V	R	1150	1150	-
22	Grodno I	T	1141	1141	-
23	Grodztwo	M	-	-	-
24	Kamienna	E	364	-	35
25	Kamienna II	E	2304	2037	48
26	Kanibród I	Z	531	-	-
27	Kruszyn	T	1 659	1 659	-
28	Kruszyn I	T	85	-	-
29	Krzewie II	Z	21	-	-
30	Ludwinowo I	Z	213	-	-
31	Machnacz I	E	431	-	-
32	Modlibórz	T	128	-	-
33	Modlibórz I	M	-	-	-
34	Modlibórz II	Z	68	-	-
35	Modlibórz III	T	70	-	-
36	Mstowo	T	50	-	-
37	Nakonowo I	R	705	-	-
38	Nowa Wieś I	Z	233	-	-
39	Nowiny	Z	171	-	-
40	Okna	Z	2	-	-
41	Okna II	E	157	-	-

L.p.	Nazwa złoża	Stan	Zasoby [tys.t]		Wydobycie
42	Otmianowo	Z	295	-	-
43	Probstwo Dolne	T	69	69	-
44	Probstwo Dolne I	T	189	-	-
45	Rutkowice	E	245	-	9
46	Rzeżewo	R	157	-	-
47	Sarnowo I	T	33	-	-
48	Siarczyce	E	73	-	1
49	Skoki Duże I	T	673	673	-
50	Skoki II - Dąb Mały*	E	5 575	2 458	210
51	Skoki Małe*	R	116	-	-
52	Stary Brześć	Z	512	-	-
53	Szewo	Z	1 259	-	-
54	Szewo Grabina I	M	-	-	-
55	Witoldowo I	R	845	-	-
<i>Piaski kwarcowe</i>					
56	Lubaty-Aleksandrynów	P	3 968	-	-
<i>Surowce ilaste ceramiki budowlanej</i>					
57	Pikutkowo-Smólsk	P	10 448	-	-
58	Rumaki	Z	1 367	-	-
<i>Torf</i>					
59	Kaniewo	Z	275	-	-
60	Kaniewo II	Z	59	-	-
61	Sokołowo Parcele	T	11	-	-
62	Wieniec-A,B,C*	E	50	50	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2014 r., PIG, Warszawa 2015

Tabela 7. Wykaz złóż wód leczniczych na terenie powiatu włocławskiego

L.p.	Nazwa złoża lub odwiertu w obrębie złoża nieudostępnionego	Typ wody	Zasoby geologiczne bilansowe		Pobór (m ³ /rok)
			dyspozycyjne (m ³ /h) statyczne** (tys. m ³)	eksploatacyjne (m ³ /h)	
<i>Solanki, wody lecznicze i termalne</i>					
1	Wieniec*	Lz	-	15.00	5918

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2014 r., PIG, Warszawa 2015

Obecny stan złóż geologicznych nie wskazuje na drastyczne zmniejszenie czy zwiększenie w kolejnych latach ich wydobywania na terenie powiatu włocławskiego. Nie można natomiast wykluczyć wykrycia w perspektywie do 2020 roku odkrycia kolejnych złóż kruszyw naturalnych lub złóż innych kopalin.

3.3.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona powierzchni ziemi

Tabela 8. Realizacja zadań z zakresu ochrony powierzchni ziemi na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Tworzenie i aktualizacja rejestru gruntów zdegradowanych oraz opracowanie programu ich rekultywacji.	2008 - 2015	Starostwo Powiatowe – WGKKiGN	W ramach działań statutowych Starostwa Powiatowego		Budżet Starostwa	Zadanie realizowane na bieżąco. Realizacja zadania należy do zadań statutowych Starostwa Powiatowego.
2.	Kontynuacja zalesień nieużytków i gleb najniższych klas bonitacyjnych	2008 - 2015	ARiMR	b.d.	b.d.	b.d.	Zadanie zostało zrealizowane. W latach 2011 – 2015 dokonano zalesień gruntów nieleśnych na obszarze 99,1 ha. W latach 2011 – 2015 powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia wg danych GUS zmniejszyła się z 33,6 ha do 4,62 ha.
3.	Udział wraz z Gminami Powiatu w zapobieganiu degradacji i erozji gleb	2008 - 2015	Powiat Włocławski, Gmina	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.
4.	Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo	2008 - 2015	Powiat Włocławski	b.d.	b.d.	środki własne	Brak możliwości oceny. Badania zawartości metali ciężkich przeprowadzane są

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							na zlecenie przez Stacje Rolniczo – Chemiczne, są to badania komercyjne. Powiat Włocławski nie przeprowadza takich badań, ani nie finansuje ich.
5.	Współdział w rekultywacji terenów zdegradowanych	2008 - 2015	Powiat Włocławski	W ramach działań statutowych Starostwa Powiatowego		Budżet Starostwa	Zadanie realizowane na bieżąco. Rozpatrywanie wniosków i wydawanie decyzji rekultywacyjnych należy do zadań statutowych Starostwa Powiatowego.
6.	Koordinacja działań związanych z gospodarką odpadami w Gminach powiatu włocławskiego	2008 - 2015	Powiat Włocławski	W ramach działań statutowych		Budżet gmin, Budżet Starostwa	Zadanie zrealizowane częściowo. Nie zachodziła potrzeba realizacji zadania, ponieważ gminy powiatu samodzielnie wypełniają obowiązki związane z gospodarką odpadami. Rola Starostwa Powiatowego ogranicza się do

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							działalności administracyjnej – wydawania pozwoleń zgodnie z ustawą o odpadach.
7.	Prowadzenie działalności edukacyjnej obejmującej mieszkańców Powiatu wrocławskiego w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczania ich powstawania	2008 - 2015	Powiat Wrocławski	-	-	-	Zadanie zostało zrealizowane. Niewłaściwie przypisana jednostka realizująca zadanie. Realizacja zadania spoczywa w gestii gmin.
8.	Promowanie upraw energetycznych	2008 - 2015	Powiat Wrocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania w gestii innych instytucji.
9.	Coroczna aktualizacja rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę.	2008 - 2015	Powiat Wrocławski	W ramach działań statutowych Starostwa Powiatowego		Budżet Starostwa	Zadanie realizowane na bieżąco.
10.	Szkolenia z zakresu Dyrektywy Azotanowej i ochrony środowiska.	2008 - 2015	ODR	W ramach działalności statutowej		Środki własne ODR	Zadanie realizowane na bieżąco.
11.	Organizacja cykli szkoleń z zakresu Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej KDPR	2008 - 2015	ODR	W ramach działalności statutowej		Środki własne ODR	Zadanie realizowane na bieżąco.

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wrocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania koordynowane							
1.	Optymalne zużycie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, zapewnienie wzrostu poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników	2008 - 2015	rolnicy/ ODR, gmina, SCh-R	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco przez rolników, ODR i gminy. Stacje Chemiczno – Rolnicze nie prowadzą działań edukacyjnych w tym zakresie, wykonują badania tych gleb.
2.	Poprawa struktury agrarnej gospodarstw rolnych	2008 - 2015	producenci rolni/ gmina, zarząd powiatu, organizacje rolnicze	b.d.	b.d.	b.d.	Brak możliwości określenia stopnia realizacji zadania. Trudność w weryfikacji wyniku z braku informacji od producentów rolnych.
3.	Prowadzenie prac zalesieniowych na gruntach o niskiej przydatności rolniczej.	2008 - 2015	Właściciele nieruchomości/ Zarząd Powiatu, gmina	b.d.	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie realizowane przez prywatnych właścicieli. Gminy oraz MODR realizują zadanie poprzez udzielanie informacji o możliwości pozyskania dotacji na zalesienie słabych gruntów.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
4.	Podejmowanie przedsięwzięć z zakresu odbudowy zdekapitalizowanych systemów melioracji wodnych szczegółowych.	2008 - 2015	KPZMiUW we Włocławku	-	228,8	PROW 2007 – 2013, budżet państwa	Zadanie zrealizowano. W ramach przedmiotowego działania zrealizowano zadanie „Melioracje szczegółowe na terenie działania Gminnej Spółki Wodnej Chodecz”. Celem zadania było uregulowanie stosunków wodno – powierzchniowych gleb dla poprawy warunków ich uprawy poprzez drenowanie gruntów ornych na powierzchni 19,5 ha.
5.	Współdziałal w rekultywacji terenów zdegradowanych	2008 - 2015	SP, Władający powierzchnią ziemi i użytkownicy terenów, gmina	-	-	-	Brak informacji o realizacji zadania.
6.	Melioracje gruntów rolnych Brzyszewo – Lutobórz II element IV” gm. Chodecz Planowany obszar do zmeliorowania to 101,74ha	2008 - 2015	KPZMiUW we Włocławku	246	1 206,4	PROW 2007 – 2013, budżet państwa	Zadanie zrealizowano. Realizacja zadania miała na celu zagwarantowanie spranego odpływu wód powierzchniowych i

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							melioracyjnych poprzez wykonanie drenowania na powierzchni 56,19 ha. Odprowadzanie nadmiaru wód pozwoliło na przywrócenie prawidłowych stosunków wodno – powietrznych w glebie stwarzając optymalne warunki dla prowadzenia działalności rolniczej.
Koszty w roku 2012 – 246 tys. zł							
Koszty w roku 2013 – 1 435,2 tys. zł							
Łączne koszty – 1 681,2 tys. zł							

Zaplanowane w poprzednim Programie Ochrony Środowiska zadania, do których należało wprowadzanie do mpzp konieczności ochrony gleb klasy I-III i racjonalnego gospodarowania ich zasobami oraz upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej realizowane są w sposób ciągły. Realizacja tych działań należy do zadań statutowych pracowników administracji publicznej. Mimo dobrej kondycji gleby na terenie powiatu włocławskiego ważne jest kontynuowanie działań, wyznaczonych do realizacji w poprzednim POŚ, które umożliwią utrzymanie obecnego stanu.

3.4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

3.4.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Powiat Włocławski w większości położony jest w granicach dużej jednostki hydrologicznej – dorzecza środkowej Wisły. Jednak południowo – zachodnia część powiatu należy do dorzecza Odry. Sieć hydrograficzną powiatu włocławskiego tworzą rzeki: Chodeczka, Lubieńka, Rakutówka, Ruda i Zuzanka. Wisła stanowi północną granicę powiatu włocławskiego.

Chodeczka - początek bierze z zabagnionego jeziora na południe od jeziora Kromszewickiego. Rzeka o długości 33,5 km przepływa przez jeziora: Kromszewickie, Chodeckie, Lubienieckie, Szczytnowskie, Borzymowskie i Krukowskie, by ujść do Zgłowiączki w gminie Lubraniec.

Lubieńka - początek bierze z mokradła położonego na wschód od Jeziora Lubieńskiego. W okolicach Łagiewnik z prawego brzegu przyjmuje wody i rzeki Rakutówki której długość wynosi 37,4 km i odwadnia znaczną część Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Długość rzeki Lubieńki wynosi 42,5 km, a powierzchnia dorzecza obejmuje 499,4 km². W podwłocławskich lasach wpada ona do rzeki Zgłowiączki.

Chełmiczanka –o długości 28,5 km bezpośrednio wpadająca do Wisły, a biorąca początek w powiecie lipnowskim. Jest prawym dopływem Wisły.

Zgłowiączka – zbierająca wody rzek Niwki, Chodeczki, Lubieńki i kanału Bachorza. Długość rzeki wynosi 79 km. Za początek tej rzeki uznany jest kanał Głuszyński mający swe źródła w okolicy wsi Płowce powiat radziejowski. Powierzchnia jej zlewni obejmuje prawie cały powiat włocławski wynosi 1.495 km².

Na terenie powiatu występuje 39 jezior o powierzchni większej niż 3 ha. Jeziora te są wykorzystywane przez:

- Gospodarstwo Rybackie „Włocławek” Spółka z o.o. w Szpetalu Górnym,
- Zarząd Okręgu Płocko – Włocławskiego Polskiego Związku Wędkarskiego we Włocławku.

Teren powiatu włocławskiego należy do 37 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i 1 jednolitej części wód jeziornej (JCWP):

- PLRW200017278696 - Dopływ z Otmianowa,
- PLRW200017278569 – Kocieniec,

- PLRW20001727853299 – Struga,
- PLRW60000188116 – Śluza,
- PLRW6000171881189 - Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń,
- PLRW2000232721839 - Ochnia od źródeł do Miłonki bez Miłonki,
- PLRW6000171833249 - Rgilewka do Strugi Kielczewskiej,
- PLRW200023278888 - Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim,
- PLRW2000232788892 – Dopływ z Kowala,
- PLRW2000242788899 - Rakutówka od Olszewa do ujścia,
- PLRW2000202789 - Zgłowiączka od Lubienki do ujścia,
- PLRW20002127911 - Wisła od wypływu ze zbiornika Włocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły,
- PLRW20001727722 - Struga z jez. Wikaryjskim do ujścia,
- PLRW200026277219 - Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi,
- PLRW200017275992 - Ruda,
- PLRW20000275999 – Zbiornik Włocławek,
- PLRW200017275899 – Chełmiczka,
- PLRW20001727912 - Dopływ spod Bogucina,
- PLRW20001727914 - Dopływ spod Wilczeńca,
- PLRW200017275989 - Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki,
- LW20056 – Goreńskie,
- PLRW200017275469 - Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim,
- PLRW200017279329 - Dopływ z Marszałkowa,
- PLRW20001727934 - Dopływ z Gnojna,
- PLRW20002127935 - Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa,
- PLRW20001727929 – Ośła,
- PLRW20001727876 - Dopływ z Dubielewa,
- PLRW20002027879 - Zgłowiączka od Chodeczki do Lubieńki bez Lubieńki,
- PLRW200017278749 - Kanał Bachorze,
- PLRW20001727858 – Dunaj,
- PLRW20001727839 - Zgłowiączka - jez. Głuszyńskie, wraz z dopływami,
- PLRW20002027859 - Zgłowiączka wypływu z jez. Głuszyńskiego do Chodeczki bez Chodeczki,
- PLRW200020278699 - Chodeczka od wypływu z jez. Borzymowskiego do ujścia,
- PLRW20001727872 - Dopływ ze Świętosławia,
- PLRW20001727878 - Dopływ ze Smólska,
- PLRW20002027889 - Lubienka od Rakutówki do ujścia,
- PLRW20001727887 - Lubieńka do Rakutówki bez Rakutówki z jez. Lubieńskim,
- PLRW200025278679 - Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego.

Tabela 9. Opis JCWP na terenie powiatu włocławskiego

Jednolita Część Wód Powierzchniowych RZEKI			Region Wodny	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Status	Ocena Stanu	Ocena Ryzyka Nieosiągnięcia Celów Środowiskowych
Lp.	Nazwa JCWP	Europejski Kod JCWP					
1.	Dopływ z Otmianowa	PLRW200017278696	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona
2.	Kocieniec	PLRW200017278569	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	niezagrożona
3.	Struga	PLRW20001727853299	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
4.	Śluza	PLRW60000188116	Warty	RZGW Poznań	sztuczna	słaby	zagrożona
5.	Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń	PLRW6000171881189	Warty	RZGW Poznań	naturalna	umiarkowany	zagrożona
6.	Ochnia od źródła do Miłonki bez Miłonki	PLRW2000232721839	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
7.	Rgilewka do Strugi Kielczewskiej	PLRW6000171833249	Warty	RZGW Poznań	naturalna	zły	zagrożona
8.	Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	PLRW200023278888	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	niezagrożona
9.	Dopływ z Kowala	PLRW2000232788892	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	niezagrożona
10.	Rakutówka od Olszewa do ujścia	PLRW2000242788899	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
11.	Zgłowiączka od Lubienki do ujścia	PLRW2000202789	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
12.	Wisła od wypływu ze zbiornika Włocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły	PLRW20002127911	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
13.	Struga z jez. Wikaryjskim do ujścia	PLRW20001727722	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
14.	Zuzanka od źródła do Strugi bez Strugi	PLRW200026277219	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
15.	Ruda	PLRW200017275992	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
16.	Zbiornik Włocławek	PLRW20000275999	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona

Jednolita Część Wód Powierzchniowych RZEKI			Region Wodny	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Status	Ocena Stanu	Ocena Ryzyka Nieosiągnięcia Celów Środowiskowych
Lp.	Nazwa JCWP	Europejski Kod JCWP					
17.	Chelmiczka	PLRW20001727589 9	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
18.	Dopływ spod Bogucina	PLRW20001727912	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
19.	Dopływ spod Wilczeńca	PLRW20001727914	Dolnej Wisły	RZGW Gdańsk	naturalna	zły	zagrożona
20.	Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chelmiczki	PLRW20001727598 9	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona
21.	Goreńskie	LW20056	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	dobry	niezagrożona
22.	Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	PLRW20001727546 9	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
23.	Dopływ z Marszałkowa	PLRW20001727932 9	Dolnej Wisły	RZGW Gdańsk	naturalna	zły	zagrożona
24.	Dopływ z Gnojna	PLRW20001727934	Dolnej Wisły	RZGW Gdańsk	naturalna	zły	zagrożona
25.	Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa	PLRW20002127935	Dolnej Wisły	RZGW Gdańsk	silnie zmieniona	zły	zagrożona
26.	Ośła	PLRW20001727929	Dolnej Wisły	RZGW Gdańsk	naturalna	zły	zagrożona
27.	Dopływ z Dubielewa	PLRW20001727876	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona
28.	Zgłowiączka od Chodeczki do Lubieńki bez Lubieńki	PLRW20002027879	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
29.	Kanał Bachorze	PLRW20001727874 9	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
30.	Dunaj	PLRW20001727858	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
31.	Zgłowiączka - jez. Głuszyński, wraz z dopływami	PLRW20001727839	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	niezagrożona
32.	Zgłowiączka wypływu z jez. Głuszyńskiego do Chodeczki bez Chodeczki	PLRW20002027859	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
33.	Chodeczka od wypływu z jez. Borzymowskiego do ujścia	PLRW20002027869 9	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	dobry	zagrożona

Jednolita Część Wód Powierzchniowych RZEKI			Region Wodny	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	Status	Ocena Stanu	Ocena Ryzyka Nieosiągnięcia Celów Środowiskowych
Lp.	Nazwa JCWP	Europejski Kod JCWP					
34.	Dopływ ze Świętosławia	PLRW20001727872	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona
35.	Dopływ ze Smólska	PLRW20001727878	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona
36.	Lubienka od Rakutówki do ujścia	PLRW20002027889	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	niezagrożona
37.	Lubieńka do Rakutówki bez Rakutówki z jez. Lubieńskim	PLRW20001727887	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	naturalna	zły	zagrożona
38.	Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego	PLRW200025278679	Środkowej Wisły	RZGW Warszawa	silnie zmieniona	zły	zagrożona

Źródło: Program wodno – środowiskowy kraju, Załącznik 1, KZGW, Warszawa 2010

Na terenie powiatu włocławskiego zlokalizowane są 34 urządzenia i budowle hydrotechnicznych, służących racjonalnemu zarządzaniu wodami powierzchniowymi. Są to głównie zastawki i jazy. Ponadto w pobliżu znajduje się zbiornik retencyjny Włocławek, na rzece Wiśle. Zbiornik pełni trzy zasadnicze funkcje:

- retencyjną – w okresie wezbrań wody na Wiśle zbiornik zatrzymuje w dużej części falę powodziową;
- energetyczną – na zaporze we Włocławku znajduje się Elektrownia Wodna Włocławek;
- turystyczną – nad Jeziorem Włocławskim rozwinęły się następujące ośrodki turystyczne: Zarzeczewo, Wistka Królewska, Soczewka, Murzynowo.

Większość jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie powiatu włocławskiego zostało objętych monitoringiem środowiskowym. Wyniki monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie powiatu włocławskiego przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Tabela 10. Wyniki monitoringu JCWP na terenie powiatu włocławskiego w latach 2010 - 2015

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
2010								
1.	Kocieniec	PLRW200017278569	II	II	PSD	umiarkowany	-	-

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
2.	Struga	PLRW200 01727853 299	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
3.	Wisła od wypływu ze zbiornika Włocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły	PLRW200 02127911	II	II	II	dobry i powyżej dobrego	-	-
4.	Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi	PLRW200 02627721 9	IV	I	PSD	słaby	-	-
5.	Ruda	PLRW200 01727599 2	II	II	II	dobry i powyżej dobrego	-	-
6.	Chełmiczka	PLRW200 01727589 9	IV	I	PSD	słaby	-	-
7.	Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki	PLRW200 01727598 9	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
8.	Dopływ z Marszałkowa	PLRW200 01727932 9	II	I	PSD	umiarkowany	-	-
9.	Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa	PLRW200 02127935	-	II	II	-	-	-
10.	Ośła	PLRW200 01727929	III	I	PSD	umiarkowany	-	-
11.	Kanał Bachorze	PLRW200 01727874 9	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
12.	Dunaj	PLRW200 01727858	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
2011								
13.	Wisła od	PLRW200	III	II	II	umiarkowany	dobry	zły

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
	wypływu ze zbiornika Włocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły	02127911						
14.	Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa	PLRW200 02127935	II	II	II	stan powyżej dobrego	dobry	dobry
2012								
15.	Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	PLRW200 02327888 8	II	I	II	dobry	-	-
16.	Rakutówka od Olszewa do ujścia	PLRW200 02427888 99	III	I	II	umiarkowany	-	-
17.	Zgłowiączka od Lubienki do ujścia	PLRW200 0202789	III	I	PSD	umiarkowany	dobry	zły
18.	Zbiornik Włocławek	PLRW200 00275999	III	II	II	umiarkowany	-	-
19.	Zgłowiączka od Chodeczki do Lubieńki bez Lubieńki	PLRW200 02027879	III	I	PSD	umiarkowany	-	-
20.	Zgłowiączka - jez. Głuszyński, wraz z dopływami	PLRW200 01727839	III	II	II	umiarkowany	-	-
21.	Zgłowiączka wypływu z jez. Głuszyńskiego do Chodeczki bez Chodeczki	PLRW200 02027859	III	I	PSD	umiarkowany	-	-
22.	Chodeczka od wypływu z jez.	PLRW200 02027869	III	I	II	umiarkowany	-	-

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
	Borzymowskiego do ujścia	9						
23.	Lubienka od Rakutówki do ujścia	PLRW20002027889	III	I	II	umiarkowany	dobry	zły
24.	Lubienka do Rakutówki bez Rakutówki z jez. Lubieńskim	PLRW20001727887	II	I	II	dobry	-	-
25.	Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego	PLRW200025278679	III	II	II	umiarkowany	-	-
2013								
26.	Kocieniec	PLRW200017278569	III	II	II	umiarkowany	-	-
27.	Struga	PLRW20001727853299	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
28.	Ruda	PLRW200017275992	II	I	II	dobry i powyżej dobrego	-	-
29.	Chełmiczka	PLRW200017275899	V	II	PSD	zły	dobry	zły
30.	Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki	PLRW200017275989	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
31.	Dopływ z Marszałkowa	PLRW200017279329	IV	II	PSD	słaby	-	-
32.	Ośła	PLRW20001727929	IV	III	PSD	słaby	-	-
33.	Kanał Bachorze	PLRW200017278749	III	II	PPD	umiarkowany	dobry	zły
34.	Dunaj	PLRW20001727858	III	II	PPD	umiarkowany	-	-
2014								
35.	Wisła od	PLRW200	II	II	-	dobry i	-	-

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
	wypływu ze zbiornika Włocławek do granicy Regionu Wodnego Środkowej Wisły	02127911				powyżej dobrego		
36.	Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi	PLRW200026277219	III	II	-	umiarkowany	-	-
37.	Wisła od granicy Regionu Wodnego Dolnej Wisły do dopł. z Sierzchowa	PLRW20002127935	II	II	-	dobry i powyżej dobrego	-	-
2015								
38.	Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	PLRW200023278888	III	II	PSD	umiarkowany	-	-
39.	Rakutówka od Olszewa do ujścia	PLRW2000242788899	II	II	II	dobry	dobry	dobry
40.	Zgłowiączka od Lubienki do ujścia	PLRW2000202789	I	II	PSD	umiarkowany	-	-
41.	Zbiornik Włocławek	PLRW20000275999	III	II	I	umiarkowany	dobry	zły
42.	Zgłowiączka od Chodeczki do Lubieńki bez Lubieńki	PLRW20002027879	I	II	PSD	umiarkowany	-	-
43.	Zgłowiączka - jez. Głuszyński, wraz z dopływami	PLRW20001727839	I	II	I	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry
44.	Zgłowiączka wypływu z jez. Głuszyńskiego do Chodeczki	PLRW20002027859	I	II	PSD	umiarkowany	-	-

Lp.	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych			
	bez Chodeczki							
45.	Chodeczka od wypływu z jez. Borzymowskiego do ujścia	PLRW200 02027869 9	I	II	I	dobry	dobry	dobry
46.	Lubienka od Rakutówki do ujścia	PLRW200 02027889	II	II	-	dobry	-	-
47.	Lubienka do Rakutówki bez Rakutówki z jez. Lubieńskim	PLRW200 01727887	III	II	-	umiarkowany	-	-
48.	Chodeczka do wypływu z jez. Borzymowskiego	PLRW200 02527867 9	I	II	-	dobry i powyżej dobrego	-	-

Źródło: Monitoring rzek w latach 2010-2015, WIOŚ Bydgoszcz

*PSD – poniżej stanu dobrego, przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne,

**PSD_sr – poniżej stanu dobrego, przekroczone stężenia średnioroczne.

Ogólny stan wód i stan chemiczny oceniany był w przypadku 10 jednolitych części wód, z czego w 6 stwierdzono zły ogólny stan wód. Natomiast stan chemiczny we wszystkich analizowanych częściach oceniony został jako dobry.

Stan/potencjał ekologiczny oceniono głównie jako umiarkowany oraz dobry.

Powiat włocławski położony jest w zasięgu 4 głównych zbiorników wód podziemnych:

- GZWP 144 – Dolina kopalna Wielkopolska,
- GZWP 215 – Subniecka Warszawska,
- GZWP 220 – Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek – Płock),
- GZWP 225 – Zbiornik międzymorenowy Chotcza – Łanięta,
- GZWP 226 – Zbiornik Krośniewice – Kutno.

Na terenie powiatu włocławskiego znajduje się 6 Jednolitych Części Wód Podziemnych – nr 45, 46, 47, 48, 62 i 63. Jednolite Części Wód Podziemnych występujące na terenie powiatu włocławskiego należą do 4 regionów hydrogeologicznych wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995: wielkopolskiego, mazowieckiego, łódzkiego i kutnowskiego.

W 2014 roku Państwowy Instytut Geologiczny w województwie kujawsko-pomorskim przeprowadził badania wód podziemnych pobranych z 31 otworów zlokalizowanych na 10 jednolitych

częściach wód podziemnych (JCWPd).

Na podstawie badań nie stwierdzono występowania wód podziemnych w I klasie czystości, a jedynie w przedziale klas

II do V:

- II klasa – 5 punktów (16,1%),
- III klasa – 14 punktów (45,2%),
- IV klasa – 5 punktów (16,1%),
- V klasa – 7 punktów (22,6%).

Wody podziemne powiatu wrocławskiego zostały zakwalifikowane do II klasy.

3.4.2. Gospodarka wodno - ściekowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2014 roku na terenie powiatu wrocławskiego wynosiło 4 239,1 dam³ (w 2011 roku – 5 258,8 dam³).

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie powiatu wrocławskiego wynosiła w 2014 roku 2 001,4 km. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła w 2014 roku 20 187 sztuk, natomiast w roku 2011 19 316 sztuk. Zużycie wody na 1 mieszkańca w miastach wynosiła w 2014 roku 36,9 dam³, natomiast zużycie wody na 1 mieszkańca powiatu wrocławskiego mieszkającego na wsi wynosiło 38,1 dam³. W powiecie wrocławskim do sieci wodociągowej podłączone w 2014 roku było 95,09% mieszkańców powiatu, podczas gdy w 2011 roku wartość ta wynosiła 86,1 %.

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej w powiecie wrocławskim wynosiła w 2014 r. 330,5km (w roku 2011 było to 228,6 km). Do budynków mieszkalnych prowadzą łącznie 6771 przyłącza (w roku 2011: 5687 szt.). Sieć kanalizacyjna obsługuje 34 188 mieszkańców powiatu, co daje wskaźnik skanalizowania 39,38 %.

Na terenie powiatu znajduje się 16 komunalnych oczyszczalni ścieków , o łącznej przepustowości projektowej wynoszącej 8682 m³/dobę.

Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię to łącznie 31 608 osób w roku 2014, co stanowi 36,4 % społeczeństwa powiatu.

Na terenach, gdzie podłączenie sieci kanalizacyjnej było do tej pory niemożliwe lub nieopłacalne, ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. W roku 2014 na terenie powiatu było ich 7877, natomiast 3322 gospodarstwa domowe wyposażone były w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie powiatu wrocławskiego funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków przyjmujące ścieki przemysłowe, o łącznej projektowanej przepustowości 623 m³/dobę. W 2011 roku na terenie powiatu było 9859 zbiorników bezodpływowych, a 1920 gospodarstw domowych było wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W 2014 roku odprowadzono ogółem 162 tys. m³ ścieków przemysłowych, w tym do sieci kanalizacyjnej 16 tys. m³, a ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub ziemi – 146 tys. m³. Łącznie oczyszczono 143 tys. m³. W 2014 r. w powiecie wrocławskim udział ścieków oczyszczonych w ściekach

wymagających oczyszczenia wynosił 97,9 %.

Tabela 11. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych i przemysłowych

	Ścieki komunalne		Ścieki przemysłowe	
	2011	2014	2011	2014
BZT5	8743	9671	3591	829
ChZt	54201	58201	13301	7555
Zawiesina ogólna	12032	19588	4715	1865
Suma jonów chlorków i siarczanów	-	-	42335	0
Fenole lotne	-	-	0	0
Azot ogólny	3684	3935	1168	95
Fosfor ogólny	310	293	222	65

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Według danych z GUS w 2014 roku poprawiła się ogólna jakość oczyszczonych ścieków przemysłowych, natomiast w przypadku ścieków komunalnych ładunek większości zanieczyszczeń zwiększył się. Wskutek przeprowadzonych inwestycji nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz z sieci kanalizacyjnej, wzrosła również ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zmniejszyła się ilość zbiorników bezodpływowych. Znaczące efekty odnotowano w obszarze zaopatrzenia w wodę, o czym świadczy wzrost, o blisko 10% udziału mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej.

Niemniej jednak wyniki badań monitoringowych wód powierzchniowych na terenie powiatu wrocławskiego nie wskazują jednoznacznie na poprawę jakości wód. Analizując wyniki badań przedstawione w tabeli nr 10 można stwierdzić, że jakość poszczególnych elementów czy ogólny stan części jednolitych części wód występujących na terenie powiatu wrocławskiego uległ poprawie, ale równocześnie stan innych jednolitych części wód powierzchniowych uległ pogorszeniu. Stąd też należy stwierdzić, że zadania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej nie tylko należy kontynuować, ale również rozszerzyć, tak aby otrzymać jednoznaczny efekt poprawy jakości większości tych wód.

Na terenie powiatu wrocławskiego realizowanych jest wiele projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, można więc wnioskować, iż w następnych latach nastąpi dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co w połączeniu z wzrostem świadomości ekologicznej mieszkańców o konsekwencjach niewłaściwego gospodarowania wodami (nieracjonalny pobór wód, zrzut ścieków bezpośrednio do środowiska), będzie powodować pomimo ciągle rosnącego zapotrzebowania na wodę, poprawę jakości wód w perspektywie do 2023 roku. Planowane w przyszłej perspektywie działania będą miały na celu m.in. zwiększenie odsetka mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, przy równoczesnej modernizacji tejże sieci. W wyniku przeprowadzenia inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków gminy będą miały kontrolę nad tymi

obiektami, co spowoduje zmniejszenie nielegalnego zrzutu ścieków, a tym samym przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Powiat będzie może wspierać działania gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej między innymi poprzez uczestnictwo w akcjach edukacyjnych. Bezpośrednim działaniem powiatu mającym na celu ograniczenie nielegalnego zrzutu ścieków i poboru wód oraz kontrolę nad odpowiednią gospodarką wodno – ściekową w sektorze gospodarczym jest wydawanie pozwoleń wodnoprawnych.

Tabela poniżej (tabela 12 i tabela 13) przedstawia realizację zadań wyznaczonych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego.

3.4.3. Zadania zrealizowane w dziale ochrona wód podziemnych i kopalin

Tabela 12. Realizacja zadań z zakresu ochrony wód podziemnych i kopalin na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Monitringu Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Przestrzeganie w wydawanych pozwoleniach wodno –prawnych wytycznych potrzebnych do sporządzenia opracowania dokumentacji umożliwiającej określenie potrzeby wyznaczenia terenu ochrony pośredniej i bezpośredniej	2008-2015	RZGW, Powiat Wrocławski	w ramach działań statutowych urzędu		Budżet Państwa	<p style="color: green; text-align: center;">Zadanie realizowane na bieżąco.</p> <p>Zadanie realizowane na bieżąco w ramach obowiązków pracowników Starostwa Powiatowego. Pozwolenia wodnoprawne wydają Starostowie, Prezydenci miast na prawach powiatu, Marszałkowie Województw oraz na terenach zamkniętych Dyrektorzy RZGW. Działanie to nie ma podstawy prawnej – pozwolenia wodnoprawne wydaje się zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie Prawo wodne.</p>

L.p.	Monitoringu Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania koordynowane							
1.	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	2008-2015	WIOŚ Bydgoszcz	72,75	75,28	WFOŚiGW w Toruniu, budżet państwa	Zadanie zrealizowane. Realizacja zadania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie monitoringu rzek i jezior
2.	Podniesienie efektywności ochrony wód podziemnych, a w szczególności Głównych Zbiorników Wód Podziemnych przed ich degradacją zarówno jakością jak też nadmierną eksploatacją przez ustanawianie stref ochronnych ujęć i zbiorników w wód podziemnych	2008-2015	RZGW w Gdańsku	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Dla GZWP obszary ochronne ustanawiają Dyrektorzy RZGW na podstawie Planów Gospodarowania Wodami. W powiecie Włocławskim Dyr. RZGW w Gdańsku nie ustanowił żadnego obszaru ochronnego dla GZWP ani strefy ochronnej w zakresie terenu ochrony pośredniej.
			RZGW Warszawa	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. w latach 2012 - 2013 no obszarze RZGW w Warszawie w granicach powiatu

L.p.	Monitringu Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							włocławskiego nie były ustanawiane obszary ochronne głównych zbiorników wód podziemnych w trybie art. 60 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.);
3.	Racjonalizacja gospodarowania wodą podziemną pod kątem minimalnego korzystania z niej przez przemysł	2008 - 2015	ARiMR, gminy, rolnicy	-	-	-	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie realizowane jest w ramach działalności Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Marszałkowskiego polegającego na wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód przez podmioty gospodarcze.
						Koszty w roku 2012 – 72,75 tys. zł	
						Koszty w roku 2013 – 75,28 tys. zł	
						Łączne koszty – 148,03 tys. zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.4.4. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przed powodzią

Tabela 13. Realizacja zadań z zakresu ochrony przed powodzią i skutkami suszy na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania koordynowane							
1.	Opracowanie Powiatowego Planu Zarządzania Kryzysowego obejmującego plan reagowania w przypadku powodzi	2008 - 2015	Powiat Włocławski	w ramach działań statutowych		budget powiatu	Zadanie zrealizowane.
2.	Budowa i renowacja zbiorników małej retencji przez właścicieli prywatnych	2008 - 2015	KPZMiUW	-	-	-	Zadanie nie zrealizowane.
3.	Regulacja rzeki Niwki od km 0+790 do km 9+248 i Pasieka Kraśna od km 0+000 do km 9+362 gm. Izbica Kujawska. Planowany zakres rzeczowy to 17,82km	2008 - 2015	KPZMiUW	3 002,3	251,3	PROW 2007 – 2013, budget państwa	Zadanie zrealizowane. Zadanie polegało na udrożnieniu koryta rzeki polegające na obniżeniu i wyrównaniu niwelety dna oraz nadanie przekrojowi rzeki odpowiednich wymiarów, a także wzrost retencji wodnej w korycie w okresach suszy poprzez budowę urządzeń piętrzących.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
4.	Regulacja rzeki Chodeczki od km 3+000 Do km 11+000 gm Lubraniec, Choceń, Chrodecz Planowany do wykonania zakres rzeczowy to 8 km regulacji rzeki	2008 - 2015	KPZMiUW	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.
Koszty w roku 2012 – 3 002,3 tys. zł							
Koszty w roku 2013 – 251,3 tys. zł							
Łączne koszty – 3 253,6 tys. zł							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

Tabela 14. Realizacja zadań z zakresu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Budowa przyłączy kanalizacyjnych do obiektów stanowiących własność powiatu i jego jednostek	2008 - 2015	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.
2.	Rozpoznanie możliwości oraz opracowanie koncepcji oczyszczania ścieków opadowych z dróg powiatowych	2008 - 2015	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania koordynowane							
1.	Budowa i modernizacja urządzeń oczyszczających ścieki przemysłowe wprowadzane do wód, do ziemi lub do instalacji zbiorowego odprowadzania ścieków	2008 - 2015	Gmina Izbica Kujawska	17,343	60	Budżet gminy	Zadanie częściowo zrealizowane. Opracowanie dokumentacji na budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Izbica Kujawska
			Gmina Kowal	-	1475,270	Budżet gminy – 366 413 zł, WFOŚiGW – 1025958 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego 73 282 zł	Zadanie zostało zrealizowane. Przeprowadzono modernizację wraz z rozbudową gminnej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w m. Rakutowo
2.	Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej. Przydomowe oczyszczalnie ścieków.	2008-2014	Gmina Boniewo	-	990,68	PROW	Zadanie zrealizowane. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
			Gmina Baruchowo	-	405,609	WFOŚiGW w Toruniu, PROW na lata 2007 – 2013, budżet gminy	Zadanie zrealizowane. Budowa 54 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
		2007 - 2016	Gmina Lubanie	23,1	22,2	Budżet gminy Lubanie	Zadanie zrealizowane. Gmina Lubanie dofinansowuje do 50% kosztów budowy przydomowej oczyszczalni ścieków, w przypadku oczyszczalni o poj. osadnika 2000l. – nie więcej niż 3.500 zł., w przypadku oczyszczalni o poj. osadnika 3000l. – nie więcej niż 4.500 zł.,
			Gmina Kowal	414,454	448,506	Budżet gminy – 215 740 zł, WFOŚiGW 604 072 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego – 43 148 zł	Zadanie zostało zrealizowane. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kowal
3.	Wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt.	2008-2013	Gminy	W ramach kosztów statutowych		Budżet gminy	Zadanie realizowane na bieżąco. Pracownicy Urzędów Miast i Gmin na terenie powiatu włocławskiego w ramach swoich

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							obowiązków udzielali informacji na temat konieczności budowy zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych. Pomoc w zakresie kwestii formalnych budowy.
4.	Budowa i modernizacja urządzeń dostarczających wodę	2008 – 2015	Gmina Izbica Kujawska	23,198	5,84	Budżet gminy, dotacje	Zadanie zrealizowano. Budowa kanalizacji wraz z przyłączami sieciowymi i przepompownią ścieków, kanalizacją deszczową w miejscowości Izbica Kujawska.
			Gmina Boniewo	988,550	-	środki Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Zadanie zrealizowane.
			Gmina Baruchowo	772,651	-	WFOŚiGW w Toruniu, PROW na lata 2007 – 2013, budżet gminy	Zadanie zrealizowane. Rozbudowa ujęcia wody w miejscowości Kłótno i Skrzyńki
5.	Wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia, w tym budowa lub modernizacja stacji	2008 - 2015	przedsiębiorcy/ gminy, zarząd powiatu	b.d.	b.d.	Środki własne, powiatu, fundusze UE	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Gminy powiatu prowadzą działania z zakresu rozbudowy

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	uzdatniania wody i sieci wodociągowych.						i modernizacji systemu kanalizacyjnego.
			Gmina Izbica Kujawska	180	-	Budżet gminy	Zadanie zrealizowane. Modernizacja ujęcia wodnego stacji uzdatniania w Wietrzychowicach – wykonanie nowego otworu studzienkowego wraz z magistralą przesyłową i zasilaniem energetycznym.
			Gmina Boniewo	-	38,130	środki Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Zadanie zrealizowane. Wykonanie dokumentacji budowlanej „Modernizacja stacji uzdatniania wody w Osieczu Małym”
			Gmina Kowal	387,008	141,987	Budżet gminy – 35 496 zł, WFOŚiGW - 99 390 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego 7 099 zł	Zadanie zostało zrealizowane. Budowa 2 studni głębinowych na SUW Debniaki

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
6.	Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem.	2008-2015	przedsiębiorcy/ gminy, zarząd powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.
						Koszty w roku 2012 – 2 806,304 tys. zł	
						Koszty w roku 2013 – 3 588,222 tys. zł	
						Łączne koszty – 6 394,526 tys. zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.5. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

W powiecie włocławskim w 2014 r. z sieci wodociągowej korzystało 95,09% mieszkańców powiatu, podczas gdy w 2011 roku wartość ta wynosiła 86,1 %. W 2011 roku gospodarstwom domowym dostarczono 2704,3 tys. m³ wody, a w 2014 r. 3285,3 tys. m³. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 osobę natomiast w 2014 roku wynosiło 37,8 m³, podczas gdy w 2011 roku wynosiło 31 m³. Najmniejszym udziałem ludności korzystającej z sieci wodociągowej charakteryzuje się gmina Lubień Kujawski.

Natomiast z sieci kanalizacyjnej w 2014 roku korzystało 39,38% mieszkańców powiatu, w stosunku do roku 2011 r. udział ten zwiększył się o 7,3%. Miasto Kowal jest skanalizowane w 99%, natomiast najmniejszym udziałem ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej charakteryzuje się gmina Boniewo. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w powiecie w 2014 r. wynosił 6,9 % i wzrósł w stosunku do 2011 r. o 1,3%. W większości gmin powiatu brak sieci gazowej. Z sieci gazowej korzystają tylko mieszkańcy gminy Brześć Kujawski, Fabianki, Izbica Kujawska, Lubraniec i Włocławek. Zużycie gazu w powiecie włocławskim w 2014 roku wynosiło 2275,2 tys. m³ i wzrosło w stosunku do roku 2011 o 329,3 tys. m³. Stały wzrost zużycia surowców naturalnych wskazuje na dalszą konieczność realizacji wyznaczonych zadań w formie, która w jak najlepszy sposób dotrze do odbiorców.

Tabela 15. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności wg GUS

Jednostka terytorialna	Wodociąg		Kanalizacja		Sieć gazowa	
	2011	2014	2011	2014	2011	2014
<i>Powiat włocławski</i>	85,6	95,1	32,1	39,4	5,6	6,9
Kowal	94,0	99,9	86,7	99,9	0,0	0,0
Baruchowo	87,3	97,5	18,1	23,9	0,0	0,0
Boniewo	83,7	97,6	13,9	15,6	0,0	0,0
Brześć Kujawski	94,7	98,2	42,9	59,6	20,9	23,6
Chocień	86,4	91,7	29,0	48,6	0,0	0,0
Chodecz	70,5	90,2	23,2	33,1	0,0	0,0
Fabianki	93,0	99,6	43,4	45,1	21,2	25,0
Izbica Kujawska	80,1	91,9	20,5	21,4	0,6	0,9
Kowal	88,8	99,9	26,3	28,1	0,0	0,0
Lubanie	87,1	99,9	36,8	39,3	0,0	0,0
Lubień Kujawski	63,1	82,6	17,5	27,4	0,0	0,0
Lubraniec	89,5	99,9	34,8	35,4	3,0	3,7
Włocławek	91,0	91,4	24,2	26,9	1,6	5,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

3.5.2. Zadania zrealizowane w dziale zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

Tabela 16. Realizacja zadań z zakresu zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Modernizacja systemów ogrzewania w obiektach będących we władaniu Starostwa Powiatowego	2008 - 2015	Powiat Włocławski/ jednostki organizacyjne powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane
2.	Termomodernizacja obiektów będących we władaniu Starostwa Powiatowego	2008-2015	Powiat Włocławski/jednostki organizacyjne powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania została przesunięta na rok 2015
3.	Edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnego wykorzystania wody, energii, selektywnej zbiórki odpadów	2008-2015	Powiat Włocławski	Koszty w ramach Ochrony przyrody		-	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Poprzez współdziałanie w organizacji w ponadregionalnych wydarzeniach turystycznych, ekologicznych, sportowych i kulturalnych w ramach członkostwa w Związku Stowarzyszenia Włocławskiego.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
4.	Remonty zespołów pałaców zabytkowych dla zachowania dziedzictwa kulturowego	2008-2013	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało wykonane. Nie było przeprowadzonych remontów bryły budynku, wykonywane były jedynie drobne remonty wewnątrz budynku.
Zadania koordynowane							
1.	Prowadzenie działań na rzecz poprawy efektywności ogrzewania poprzez „termomodernizację” obiektów	2008-2015	Gmina Izbica Kujawska	18,51	991,776	Budżet gminy, dotacje	Zadanie zrealizowane. Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej, łącznika i Sali gimnastycznej
			Gmina Boniewo	-	708,480	RPO Województwa Kujawsko - Pomorskiego	Zadanie zrealizowane. Ocieplenie budynku szkoły podstawowej, budowa kotłowni wraz z modernizacją c.o.
			Gmina Baruchowo	1400	1300	PROW na lata 2007 – 2013, EFRR, RPO Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007 – 2013, środki Samorządu	Zadanie zrealizowane. Zadanie obejmowało termomodernizację, rozbudowę i zmianę konstrukcji dachu budynku Zielonej

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
						Województwa Kujawsko – Pomorskiego, budżet gminy	Szkoły w Goreniu Dużym oraz budynku Urzędu Gminy Baruchowo
2.	Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnych na urządzenia, o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko	2008-2015	Zarządcy nieruchomości	Zadanie realizowane na bieżąco		Środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie wykonywane wg potrzeb przed podmioty prywatne.
3.	Podjęcie działań celem wykorzystania, do celów bytowych i gospodarczych, alternatywnych źródeł energii	2008-2015	Zarządcy nieruchomości	Zadanie realizowane na bieżąco		Środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie wykonywane wg potrzeb przed podmioty prywatne.
4.	Uzyskanie certyfikatu energetycznego dla mieszkań i budynków podlegających zbyciu lub wynajmowi	2008-2015	Zarządcy nieruchomości	Zadanie realizowane na bieżąco		Środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zadanie wykonywane wg potrzeb przed podmioty prywatne.
						Koszty w roku 2012 – 1 418,51 tys. zł	
						Koszty w roku 2013 – 3 000,26 tys. zł	
						Łączne koszty – 4 418,76 tys. zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.6. Wykorzystanie energii odnawialnej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych nakłada na Polskę obowiązek uzyskania 15% udziału energii z OZE w bilansie zużycia energii finalnej w 2020 r. Rozwój wytwarzania energii elektrycznej w odnawialnych źródłach wynika z potrzeby ochrony środowiska oraz wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego. Celem działań w tym zakresie jest zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, wspieranie rozwoju technologicznego i innowacji, tworzenie możliwości rozwoju regionalnego oraz większe bezpieczeństwo dostaw energii zwłaszcza w skali lokalnej.

W powiecie wrocławskim panują korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,1°C, średnia temperatura lata 14,1°C, okres wegetacji 217 dni, a średnia roczna suma opadów 500 mm. Powiat wrocławski charakteryzuje się dość znaczną liczbą dni pochmurnych – 138 dni. Na terenie powiatu przeważają wiatry zachodnie, południowo – zachodnie i północno – zachodnie. Wg rejonizacji Polski, wykonywanej przez H. Lorenc, powiat wrocławski znajduje się w VI strefie, niekorzystnej pod względem zasobów energii wiatru.

Wg stanu na koniec 2012 roku na terenie powiatu wrocławskiego istniało 38 instalacji wiatrowych, 3 małe elektrownie wodne, 1 elektrownia biogazowa oraz 2 instalacje pomp ciepła. Łączna moc tych instalacji w 2012 roku wynosiła 21,5 MW. Energia z odnawialnych źródeł wykorzystywana była w na terenie wszystkich gmin powiatu.¹

W 2013 r. Starostwa Wrocławski wydał 7 pozwoleń na budowę elektrowni wiatrowych.

¹ Zawisza S., Szatkowski Ł, Rozwój odnawialnych źródeł energii w świetle badań ankietowych mieszkańców powiatu wrocławskiego, Zabagnienia Doradztwa Rolniczego Nr 3/2014

3.6.2. Zadania zrealizowane w dziale wykorzystanie energii odnawialnej

Tabela 17. Realizacja zadań z zakresu wykorzystania energii odnawialnej na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Promowanie wśród mieszkańców powiatu energii ze źródeł odnawialnych	2008 - 2015	Zarząd Powiatu	b.d.	b.d.	budżet powiatu, budżety gmin	Zadanie realizowane na bieżąco. Stałe doradztwo udzielane przez pracowników;
Zadania koordynowane							
1.	Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	2008 - 2015	Institucje, osoby fizyczne i prawne/ Powiat Włocławski/Gmina	b.d.	b.d.	budżet powiatu, budżety gmin	Zadanie realizowane na bieżąco. Stałe doradztwo udzielane przez pracowników;
2.	Propagowanie na terenach wiejskich źródeł energii cieplnej wykorzystujących biomasę –słomę i biogaz otrzymywany z fermentacji metanowej odchodów zwierzęcych.	2008 - 2015	WODR/ Powiat Włocławski, Gmina, producenci urzędzeń	b.d.	b.d.	budżet powiatu, budżety gmin, środki zewnętrzne	Zadanie realizowane na bieżąco. Informowanie mieszkańców gmin o możliwości pozyskania dofinansowania
3.	Budowa trzech elektrowni wiatrowych wind-word 150 KW i przyłączy energetycznych dz. 111 Gagowy Nowe gm. Lubień	2008 - 2015	Pan Matusiak Andrzej	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	Kujawski 3x150kW						prywatnego.
4.	Budowa farmy wiatrowej dz. 54, 55, 71 Lubieniec gm. Chodecz 500kW	2008 - 2015	ENWIAŁ Sp. z o.o.	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
5.	Budowa elektrowni wiatrowej o mocy 600KW, linii napowietrznej i stacji transformatorowej dz 79/2, 78/4 Unisławice gm. Kowal	2008 - 2015	Firma usługowa WIATR Kwiatkowski Leszek	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez podmiot prywatny.
6.	Budowa elektrowni wiatrowej wraz z urządzeniami dz. 85/2 Boniewo gm. Boniewo	2008 - 2015	P.P.H.U. EWAX Arletta, Andrzej Talar	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez osobę fizyczną.
7.	Budowa trzech elektrowni wiatrowych VEGAS" DZ. 18,46 Brzyszewo gm. Chodecz 500 kW	2008 - 2015	ENERGIA s.c. Molewski, Seklecki, Decki, Kierzkowski	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie nie zostało zrealizowane
8.	Budowa trzech elektrowni wiatrowych „ENCONE E33” i jednej sztuki elektrowni „ENERCOME E 40” dz 91 Skaszyn gm, Lubraniec 3x330kW, 1x600kW	2008 - 2015	Arciszewski Ryszard P.H.U. „RAMB”	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
9.	Budowa trzech elektrowni wiatrowych „ENCONE E33” dz. 45/1 Helenowo	2008 - 2015	Ryszard P.H.U. „RAMB”	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	gm. Izbica Kujawska 1x33kW						zrealizowane przez inwestora prywatnego. Wybudowana została jedna elektrownia
10.	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych dz.41,42 Golska Huta gm. Lubień Kujawski 2 x300kW	2008 – 2015	P.H.U. ANIMAR Marcin Seklecki	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
11.	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych dz. 17 Zakrzewo Parcele gm. Baruchowo 2x500kW	2008 – 2015	EKOENERGIA K. Zachwieja , J. Woźniak	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania przesunięta na lata 2015 – 2016. W trakcie wydawania pozwolenia na użytkowanie obiektu.
12.	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych 31/6 Janowo gm. Choceń 2x250kW	2008 – 2015	P.H.U. Elektrownie wodne i wiatrowe M.Maciejewski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane.
13.	Budowa elektrowni wiatrowej dz 83 Rządka Wola Wieś gm. Brześć Kujawski	2008 – 2015	MISTRAL Sp. z o.o.	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
14.	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych dz. 15,17 Sobiczewy gm.Chodecz	2008 – 2015	Grzegorz Kierzkowski	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	2x500kW						zrealizowane przez inwestora prywatnego.
15.	Budowa elektrowni wiatrowej dz 51 Wola Olszowska gm. Lubień Kujawski 1x600kW	2008 - 2015	Transport Ciężarowy i Handel Obwoźny M. Gawłowski	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
16.	Budowa 5 szt. wiatraków dz. 30 Parcele Sokołowskiego gm. Brześć Kujawski 5x150kW	2008 – 2015	Izydor Dobruchowski	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
17.	Budowa 5 szt. generatorów energii wiatrowej wraz z urządzeniami do przesyłania energii wiatrowej dz. 174/5 Kucierz gm. Lubanie	2008 - 2015	P.H. „PRIMA” Henryk Gapiński	b.d.	b.d.	b.d.	Wg danych z gminy Lubanie inwestycja została zrealizowana w latach 2005 - 2006
18.	Budowa generatora energii wiatrowej wraz z urządzeniami do przesyłu energii wiatrowej dz. ¼ Unisławie gm. Kowal	2008 - 2015	Firma „SP-BIS” M. Smoliński, R. Piotrowski	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez inwestora prywatnego.
19.	Budowa 4 szt. elektrowni wiatrowych z urządzeniami służącymi do przesyłania energii wiatrowej dz 36,37 Rzeżewo gm. Lubień	2008 - 2015	EKO-PROJEKT s.c. Dziewiccy	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
	Kujawski 4x150kW						inwestora.
20.	Rozbudowa farmy wiatrowej o 1szt. generatora energii wiatrowej wraz z urządzeniami do przesyłu energii wiatrowej dz.96/2,97 Kazmierowo gm. Izbica Kujawska	2008 - 2015	Arciszewski Ryszard P.H.U. „RAMB”	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego inwestora.
21.	Budowa dwóch sztuk elektrowni wiatrowych dz 62/2 Wąwał gm. Lubień Kujawski 2x500 kW	2008 - 2015	ELEKTRO-GAW s.c. s.c. Gawłowscy	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego inwestora.
22.	Budowa dwóch sztuk elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą energetyczną dz. 33/3 Pikutowo gm. Brześć Kujawski 2x250 kW	2008 - 2015	MAKS-WIATR Alicja Spychalska	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego inwestora.
23.	Budowa 2 sztuk generatorów wiatrowych energii elektrycznej dz. 27/3 Bogusławice gm. Kowal	2008 - 2015	Farma Wiatrowa Bogusławice s.c.	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego inwestora.
24.	Budowa farmy wiatrowej, 2 generatory dz. 47, 50/1 Fabianki gm. Fabianki	2008 – 2015	GM WIND Paszyńscy	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							inwestora.
25.	Budowla dwóch sztuk generatorów dz. 96/2 Kaźmierowo gm. Izbica Kujawska	2008 – 2015	Arciszewski Ryszard P.H.U. „RAMB”	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zrealizowane. Zadanie zostało zrealizowane przez prywatnego inwestora.
26.	1 szuka. elektrowni wiatrowej typu „VEGAS” dz. 80 Glizowo gm. Lubień Kujawski 2x225kW	2008 – 2015	COGITO-PLUS Izabela Raczyńska-Bawej	b.d.	b.d.	środki własne	Zadanie zostało zrealizowane przed rokiem 2012.
Koszty w roku 2012 – b.d.							
Koszty w roku 2013 – b.d.							
Łączne koszty – b.d.							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.7. Ochrona powietrza atmosferycznego

3.7.1 Ocena stanu jakości powietrza

Powiat włocławski należy do strefy kujawsko - pomorskiej pod względem oceny jakości powietrza. Monitoring jakości powietrza w tej strefie w 2015 roku.

Według monitoringu WIOŚ w latach 2011 – 2015 stan powietrza w strefie poprawił się wyłącznie w przypadku poziomu docelowego ozonu, jednak poziom celu długoterminowego nadal jest kwalifikowany do klasy D2. W latach 2011 – 2015 pogorszyła się jakość powietrza pod względem stężenia pyłu PM10. W roku 2015 w rocznej ocenie jakości powietrza w strefie mazowieckiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia, zanotowano przekroczenia pyłu PM10, PM2,5, ozonu (w prognozie długoterminowej) oraz benzoapirenu. Nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu oraz dla ozonu w przypadku poziomu docelowego.

Tabela 18. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko - pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w latach 2011-2014

Rok	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	O ₃ – poziom docelowy	O ₃ poziom celu długoterminowego	C ₆ H ₆	CO	Pb(PM10)	As(PM10)	Cd(PM10)	Ni(PM10)	BaP(PM10)
2011	A	A	C	A	C	D2	A	A	A	A	A	A	C
2015	A	A	C	C	A	D2	A	A	A	A	A	A	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko – pomorskim, Raport za rok 2015, WIOŚ Bydgoszcz

Przekroczenia jakości powietrza w strefie kujawsko – pomorskiej, są głównie powodowane przez źródła emisyjne zlokalizowane poza powiatem włocławskim, zwłaszcza w dużych miastach, w tym między innymi w mieście Włocławek.

W ocenie jakości powietrza za rok 2015 dla strefy kujawsko – pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin nie stwierdzono przekroczeń dla: dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz wartości docelowej ozonu. Przekroczona została natomiast wartość normatywna dla ozonu wyznaczona jako poziom celu długoterminowego. Wg kryteriów ochrony roślin w latach 2011 – 2015 nastąpiła znacząca poprawa jakości powietrza. W 2011 roku stwierdzone były przekroczenia wartości docelowej ozonu i celu długoterminowego ozonu. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Tabela 19. Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko – pomorskiej według kryteriów dotyczących ochrony roślin w latach 2011 - 2015

Rok	SO ₂	NO _x	O ₃	
			docelowy	długoterminowy
2011	A	A	C	D2
2015	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko pomorskim, Raport za rok 2015, WIOŚ Bydgoszcz

Największymi zagrożeniami są zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zanieczyszczenia komunalne. Na jakość powietrza na terenie powiatu włocławskiego największy wpływ ma emisja zanieczyszczeń ze źródeł lokalnych oraz zanieczyszczenia komunikacyjne.

Głównym zagrożeniem i problemem na terenie powiatu włocławskiego w zakresie ochrony powietrza są:

- energetyka przemysłowa i technologie przemysłowe pochodząca z zakładów funkcjonujących na terenie gmin powiatu,
- emisja niska pochodząca z przydomowych palenisk,
- duży udział indywidualnych systemów grzewczych na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców,
- spalanie odpadów w indywidualnych paleniskach domowych,
- emisja komunikacyjna wywołana przez nadmierny ruch samochodowy.

W zakresie ochrony powietrza na terenie powiatu włocławskiego w Programie Ochrony Środowiska wyznaczono do realizacji szereg inwestycji.

W celu realizacji zamierzonych celów w latach 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego zaplanowano zadania przedstawione w tabeli 20. W poniższej tabeli określono również stopień realizacji poszczególnych zadań.

3.7.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona powietrza atmosferycznego

Tabela 20. Realizacja zadań z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój sieci gazowej na terenie powiatu	2008 – 2015	zarząd powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. W analizowanych latach do Starostwa nie wpłynęły żadne wnioski w tej sprawie.
2.	Modernizacja systemów ogrzewania w obiektach będących we władaniu zarządu powiatu	2008 – 2015	zarząd powiatu/ jednostki organizacyjne powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Nie zachodziła potrzeba wymiany źródeł ciepła na inne.
3.	Termomodernizacja obiektów będących we władaniu zarządu powiatu	2008 – 2015	zarząd powiatu/ jednostki organizacyjne powiatu	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania została przesunięta na rok 2015
4.	Rozwój sieci monitoringu jakości powietrza przez udział gminy i powiatu w monitoringu regionalnym	Zadanie ciągłe	zarząd powiatu/ WIOŚ, gmina	-	-	Budżet państwa	Zadanie realizowane na bieżąco. Monitoring środowiska należy do działań statutowych WIOŚ i GIOŚ. Gminy i Zarząd Powiatu zostały błędnie wskazane, ponieważ nie wpływają na kształt sieci monitoringu jakości powietrza.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
5.	Promowanie kotłowni wykorzystujących alternatywne źródła energii (biomasa, pompy ciepła)	2008 - 2015	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane przez gminy. Gminy realizują zadanie we własnym zakresie. Źle wyznaczony podmiot odpowiedzialny za realizację zadania.
6.	Przebudowa grobli na moście w ciągu drogi powiatowej nr 2906 Polówka Stary Brześć w m. Nowy Młyn	2010	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w roku 2010.
7.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2904C Szpetal Górny-Włocławek, dł. 2,1 km w m. Szpetal Górny	2009	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w roku 2009.
8.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2807 Osiecinia-Wieniec-Włocławek dl. 6.0238mb – etap I	2009	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w roku 2009.
9.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2909C Włocławek – Kruszyn - Choceń od km 0+000 do km 13+550	2009 - 2011	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w latach 2009 – 2011.
10.	Przebudowa ciągu dróg powiatowych : - drogi 2929C Osiecz Wielki-Chodecz od km 3+500 do km 10+310, - drogi 2935C Chodecz-Kaliska-Lubień Kujawski od km 0+000 do km 9+660 (opracowanie dokumentacji technicznej)	2009	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w latach 2009 – 2011

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
11.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2904C Lubień Kujawski – Kąty od km 2+500 do 5+472	2009	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w roku 2009.
12.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2907C Mostki- Kowal dl. 8,9km	2011	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie zrealizowane w roku 2011.
Zadania koordynowane							
1.	Ograniczenie emisji substancji do powietrza przez inwestycje dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury drogowej i kolejowej (budowa obwodnic miast w ciągach najważniejszych dróg, poprawa nawierzchni dróg, modernizacja linii kolejowych)	2008 - 2015	Gmina Izbica Kujawska	989,822	134,478	Budżet gminy	Zadanie zrealizowane. Realizacja zadania polegała na przebudowie drogi gminnej w miejscowościach: Pustki, Wietrzychowice, Naczachowo, Grochowiska, Dziewczopole
			Gmina Boniewo	539,543	279,449	Budżet gminy, Budżet województwa	Zadanie zrealizowane. Realizacja zadania polegała na modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Sieroszewo oraz przebudowa i remont drogi gminnej Osiecz Mały – Sarnowo – Osiecz Wielki.
			Powiatowy Zarząd Dróg	3 998,117	4 926,09	NPPDL, wkład własny, budżet powiatu, Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko -	Zadanie zrealizowane: - Przebudowa drogi powiatowej nr 2902C Siutkowo – Mikanowo od km 4+000 do km 7+174 I etap, - Przebudowa drogi powiatowej nr 2902C

*Raport z wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego za lata 2012 - 2013
wykonany przez Ekolog Sp. z o.o. Poznań*

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
						Pomorskiego	Siutkowo – Mikanowo od km 0+000 do km 4+000 II etap, - Przebudowa drogi powiatowej nr 2807C Osięciny – Wieniec – Włocławek od km 13+575 do km 15+020 II etap, - Przebudowa drogi powiatowej nr 2626C Kaźmierzewo – Jaranowo I etap od km 3+442 do km 4+274 i II etap od km 4+274 do km 4+692
2.	Wsparcie przedsięwzięć dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych	2008 - 2015	Gmina Lubraniec	6,071	47,16	Budżet gminy, środki Ministerstwa Odpadami	Zadanie zrealizowane. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, opracowanie programu usuwania azbestu
			Gmina Boniewo	-	18,76	Budżet gminy, środki Ministerstwa Odpadami	Zadanie zrealizowane. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, opracowanie programu usuwania azbestu
			Gmina Baruchowo	72,742	21,043	WFOŚiGW w Toruniu	Zadanie zrealizowane. Demontaż, transport i utylizacja pokryć dachowych zawierających azbest na budynkach mieszkalnych i gospodarczych.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
			Gmina Chodecz	-	38	WFOŚiGW w Toruniu	Zadanie zrealizowane. Demontaż, transport i utylizacja pokryć dachowych zawierających azbest na budynkach mieszkalnych i gospodarczych.
			Gmina Lubanie	-	41,452	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	Zadanie zrealizowane. Demontaż, transport i unieszkodliwianie azbestu
			Gmina Kowal	23,739	32,083	WFOŚiGW – 50%, NFOŚiGW – 50%	Zadanie zrealizowane. Demontaż, transport i utylizacja wyrobów zawierających azbestu z terenu gminy Kowal
3.	Budowa gazociągów przesyłowych i sieci gazowych w gminach	2008 - 2015	PGNiG/ zarząd województwa,	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. W latach 2011 – 2013 długość sieci przesyłowej nie zmieniła się.
4.	Sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na gazowe i olejowe – użytkownicy indywidualni	2008 - 2015	mieszkańcy/ gmina	b. d.	b. d.	b.d.	Zadanie realizowane na bieżąco. Mieszkańcy we własnym zakresie, wg potrzeb prowadzą wymianę ogrzewania. Brak danych o pomocy gminnej na wymianę kotłów węglowych na gazowe czy olejowe.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [tys. zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
5.	Budowa obwodnicy Lubrańca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 270 (Dobierzyn - Lubrańczyk)	2008 – 2015	Gmina Lubraniec	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania została przełożona na perspektywę finansową 2015 – 2020.
6.	Budowa obwodnicy Brześcia Kujawskiego w ciągu drogi krajowej nr 62 i wojewódzkiej nr 270	2008 – 2015	Gmina Brześć Kujawski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania została przełożona na perspektywę finansową 2015 – 2020.
						Koszty w roku 2012 – 5 630,034 tys. zł	
						Koszty w roku 2013 – 5 538,515 tys. zł	
						Łączne koszty – 11 168,549 tys. zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.8. Poważne awarie przemysłowe

3.8.1. Ocena stanu ochrony przed poważnymi awariami i innymi nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska

Na terenie powiatu wrocławskiego w 2015 r. nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe.

W powiecie wrocławskim znajduje się jeden zakład o zwiększonym ryzyku – Tłocznia Gazu i SSRP Włocławek w miejscowości Głębinek. Ogółem Delegatura WIOŚ we Włocławku w roku 2012 przeprowadziła 63 kontrole, w 2013 roku 67 kontroli, w roku 2014 – 47 kontroli, a w 2015 roku – 58 kontroli.

Potencjalnym źródłem zagrożenia na terenie powiatu wrocławskiego jest transport drogowy ładunków niebezpiecznych.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa przewozu substancji niebezpiecznych Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej we Włocławku otrzymuje od Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego informacje dotyczące przewozu substancji niebezpiecznych, np. trasę przejazdu, rodzaj i ilość substancji przewożonej, dane dotyczące samochodu oraz kierowcy. Dla zwiększenia nadzoru przestrzegania przepisów w zakresie drogowego przewozu materiałów niebezpiecznych prowadzone są akcje kontroli tych przewozów koordynowane przez policję, przy udziale Państwowej Straży Pożarnej, Transportowego Dozoru Technicznego, Inspekcji Transportu Drogowego i Inspekcji Ochrony Środowiska.

3.8.2. Zadania zrealizowane w dziale poważne awarie przemysłowe

Tabela 21. Realizacja zadań z zakresu poważnych awarii przemysłowych na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Rozwijanie aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	2008 - 2015	Zarząd powiatu/służby i straże powiatowe i gminne	W ramach działań statutowych		Budżet Państwa	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Obowiązku Powiatu w tym zakresie w pełni realizuje Komenda Miejska PSP we Wrocławku. Prowadzona jest baza. ZDR i ZZR mają obowiązek przekazywania informacji o ilości posiadanych substancji lub materiałów raz w roku do PSP.
2.	Badanie przyczyn powstania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska z okresowym sporządzaniem raportów na ten temat	2008 - 2015	Zarząd powiatu/służby i straże powiatowe i gminne	nie dotyczy			W latach 2012 – 2013 nie wystąpiły na terenie powiatu wrocławskiego poważne awarie przemysłowe.
3.	Weryfikacja systemu wymiany informacji, komunikacji i łączności w zakresie ochrony przeciwpowodziowej	2008 - 2015	Wojewoda/zarząd powiatu, IMGW, RZGW	W ramach działań statutowych jednostek administracji publicznej.		Budżet państwa	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
Zadania koordynowane							
1.	Kontrola przestrzegania europejskiej umowy „ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych	2008 - 2015	Komendant wojewódzkiej straży pożarnej, zarządu powiatu/	W ramach działań statutowych jednostek administracji publicznej.		Budżet państwa	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Realizacja zadania

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
			gminy, Inspekcja Transportu Drogowego				należy do obowiązków Inspekcji transportu Drogowego.
2.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	2008 - 2015	Organizacje pozarządowe, gazety lokalne/władze powiatu, gminy	W ramach działań statutowych		Budżet Państwa	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Spotkania strażaków i policjantów w szkołach
Koszty w roku 2012 – b.d.							
Koszty w roku 2013 – b.d.							
Łączne koszty – b.d.							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.9. Ochrona przed hałasem

3.9.1 Hałas

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez uzyskanie odpowiedniego poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie do tego poziomu, gdy nie jest on dotrzymywany. Tereny zagrożone hałasem to obszary o szczególnie drastycznym stopniu degradacji klimatu akustycznego. Dla terenów, w których przekraczane są dopuszczalne poziomy hałasu, wymagane jest opracowanie programu działań, prowadzącego do poprawy i likwidacji istniejących niezgodności z wymogami ochrony środowiska.

Najistotniejsze źródła hałasu na terenie powiatu włocławskiego to źródła komunikacyjne. Na jej obszarze główną uciążliwością pod względem emisji hałasu stanowi intensywny ruch samochodowy, związany z przebiegającymi przez jej teren autostradą A1, drogami krajowymi nr 62, nr 67 i nr 91. Hałas związany jest również z ruchem na drogach wojewódzkich: nr 252, nr 268, nr 265, nr 269 oraz nr 270. Według danych GUS w latach 2011 – 2013 liczba pojazdów samochodowych i ciągników wzrosła o 4519 sztuk.

Głównym zagrożeniem i problemem na terenie powiatu i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w zakresie hałasu jest nadmierne natężenie ruchu samochodowego związanego z ruchem turystycznym, jak również dojazdami do pracy w mieście Włocławek.

Zrealizowane zadania na terenie powiatu włocławskiego przedstawiono w tabeli poniżej.

3.9.2. Zadania zrealizowane w dziale ochrona przed hałasem

Tabela 22. Realizacja zadań z zakresu ochrony przed hałasem na terenie powiatu włocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania własne							
1.	Realizacja zadań modernizacyjnych na drogach powiatowych w oparciu o uprzednio opracowany program i harmonogram prac	2008 - 2015	Zarząd powiatu/Zarząd Dróg Powiatowych	W ramach działań statutowych		środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
2.	Prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach powiatowych w oparciu o przyjęty uprzednio program	2008 - 2015	Zarząd Powiatu/ Zarząd Dróg Powiatowych	Koszty w ramach Ochrony przyrody		środki własne	Zadanie zostało zrealizowane.
3.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem	2008 - 2015	Powiat Włocławski	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane. Powiat nie prowadzi własnych akcji edukacji ekologicznej.
Zadania koordynowane							
1.	Optimalizacja transportu publicznego i rozwój innych rodzajów transportu (nie samochodowych) oraz budowa i modernizacja sieci drogowej z towarzyszącą infrastrukturą w warunkach pełnej ochrony obszarów cennych przyrodniczo	2008 - 2015	zarząd województwa, gmina/ zarząd powiatu, przewoźnicy	-	-	-	Zadanie zrealizowane w ramach innych zadań bardziej szczegółowych.

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
2.	Wprowadzanie rozwiązań bezpośrednio zmniejszających uciążliwości hałasu dla mieszkańców (np. budowa ekranów akustycznych, zwłaszcza na odcinkach nowych tras obwodnicowych i odcinkach istniejących tras o nadmiernym ruchu, dźwiękoszczelne okna).	2008 - 2015	zarząd województwa, gmina/ zarząd powiatu, przewoźnicy	Koszty podane w ramach ochrony powietrza przy zadaniach dotyczących modernizacji dróg.		Koszty podane w ramach ochrony powietrza przy zadaniach dotyczących modernizacji dróg.	Zadanie realizowane na bieżąco. Powstające nowe nawierzchnie przyczyniają się do zmniejszenia poziomu hałasu.
3.	Identyfikacja i sporządzenie wykazu terenu wokół dróg i linii kolejowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, terenów zagrożonych hałasem i obszarów ograniczonego użytkowania	2008 - 2015	wojewoda/ WIOŚ, gmina	W ramach działań statutowych		środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. WIOŚ prowadzi monitoring hałasu komunikacyjnego, dla terenów powiatu wrocławskiego zostały opracowane mapy akustyczne określające tereny zagrożone przekroczeniami hałasu.
4.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	2008 - 2015	władze województwa, gmina	W ramach działań statutowych		środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco. WIOŚ prowadzi monitoring hałasu komunikacyjnego, dla terenów powiatu wrocławskiego

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
							zostały opracowane mapy akustyczne określające terenu zagrożone przekroczeniami hałasu.
5.	Podjęcie przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych na rzecz ograniczenia emisji hałasu przemysłowego	2008-2015	przedsiębiorcy/ WIOŚ, zarząd powiatu, gmina	-	-	-	Zadanie realizowane na bieżąco.
Koszty w roku 2012 – b.d.							
Koszty w roku 2013 – b. d.							
Łączne koszty – b.d.							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

3.10. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

3.10.1. Pola elektromagnetyczne

Głównymi źródłami pól elektromagnetycznych mającymi wpływ na środowisko mogą być stacje nadawcze, przekaźniki telefonii komórkowej, stacje transformatorowe, stacje elektromagnetyczne, sieci przesyłowe linie energetyczne o napięciu znamionowym 110 kV i większym. Na terenie powiatu włocławskiego zlokalizowane są sztuczne emitery pól elektromagnetycznych, a także źródła liniowe wraz ze związanymi z nimi stacjami elektromagnetycznymi.

W 2011 r. WIOŚ w Bydgoszczy prowadził pomiary zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie powiatu włocławskiego w punkcie w Brześciu Kujawskim i w Lubrańcu, średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla pierwszego punktu pomiarowego wynosiło 0,3 V/m, a dla drugiego <0,3 V/m. Natomiast w 2013 r. pomiary zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie powiatu włocławskiego prowadzone były w punktach Kowal (0,41 V/m), Lubień Kujawski (0,59 V/m), Izbica Kujawska (1,12 V/m), Chocień (<0,2 V/m) oraz Baruchowo (<0,2 V/m). Natomiast w 2014 r. pomiary zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie powiatu włocławskiego prowadzone były w punktach Brześć Kujawski (0,36 V/m) oraz Lubraniec (0,19 V/m).

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych natężenia pola elektromagnetycznego w żadnym z punktów.

Analiza wyników pomiarów w wykonanych w latach 2011 - 2014 roku wykazała, że występujące w środowisku poziomy pole elektromagnetycznych w powiecie włocławskim są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m). Jednak w porównaniu do 2011 roku w punkcie w Brześciu Kujawskim poziom pól elektromagnetycznych wzrósł o 0,06 V/m, a w punkcie w Lubrańcu poziom ten zmniejszył się o 0,11 V/m.

3.10.2. Zadania zrealizowane w dziale oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Tabela 23. Realizacja zadań z zakresu oddziaływania pól elektromagnetycznych na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 - 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Stopień wykonania zadania
				2012	2013		
Zadania koordynowane							
1.	Współpraca ze służbami kontrolno – pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne	2008 – 2015	WIOŚ, WSSE	W ramach działań statutowych		Środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
2.	Modernizacja istniejących sieci elektromagnetycznych stacji transformatorowych	2008 – 2015	Zakłady Energetyczne	dane poufne		Środki własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
Koszty w roku 2012 – b.d.							
Koszty w roku 2013 – b.d.							
Łączne koszty – b.d.							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Wrocławku, gmin powiatu wrocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu wrocławskiego na lata 2008 - 2015

3.7. Zadanie nie ujęte w Programie Ochrony Środowiska a zrealizowane w latach 2012 – 2013

Na terenie powiatu wrocławskiego w latach 2012 – 2013 zrealizowane liczne zadania, których bezpośrednio nie wyznaczał Program Ochrony Środowiska, jednak znacznie przyczyniły się one do poprawy środowiska na terenie powiatu. Zadania wpisywały się w główne zagadnienia wyznaczone przez program. Były to realizacje z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, ochrony powietrza, gospodarki odpadami oraz ochrony zasobów przyrody. Tabela 24 przedstawia listę zrealizowanych zadań.

Tabela 24. Zadania zrealizowane, nie ujęte w Programie Ochrony Środowiska na lata 2012 – 2013

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2012	2013	
1	Kampania edukacyjno - informacyjna nt. utrzymania czystości i porządku w gminie	marzec 2013	Gmina Boniewo	-	9	NFOŚiGW, budżet gminy
2	Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły	2012-2015 r.	RZGW w Warszawie	-	-	Siłami własnymi
3	Identyfikacja oddziaływania zmian poziomów wód podziemnych w regionach wodnych RZGW w Warszawie	2013 r.	RZGW w Warszawie		58, 425	WFOŚiGW w Białymstoku, WFOŚiGW w Olsztynie, WFOŚiGW w Lublinie, środki własne
4	Analiza kosztów środowiskowych i zasobowych w regionach wodnych RZGW w Warszawie	2013 r.	RZGW w Warszawie	-	63,960	WFOŚiGW w Białymstoku, WFOŚiGW w Lublinie, środki własne
5	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych na podstawie emisji i stężeń substancji priorytetowych (realizacja wykazu wielkości emisji stężeń substancji priorytetowych)	2013 r.	RZGW w Warszawie	-	67, 650	WFOŚiGW w Białymstoku, WFOŚiGW w Olsztynie, WFOŚiGW w Lublinie, środki własne
6	Wskazanie obszarów występowania zjawiska suszy wraz z określeniem jej zasięgu i natężenia na terenie RZGW w Warszawie oraz analiza możliwości zwiększenia na wskazanych obszarach dyspozycyjności zasobów wodnych	2014 r.	RZGW w Warszawie	-	319,8	NFOŚiGW
7	Wyznaczenie wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł	2012	RZGW w Warszawie	0	0	-

L.p.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania
				2012	2013	
	rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć - na podstawie art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne					
8	Wprowadzenie dla wyznaczonych obszarów szczególnie narażonych programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych - na podstawie art. 47 ust. 7 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	2013	RZGW w Warszawie	0	0	-
						Koszty w roku 2012 – b.d.
						Koszty w roku 2013 – 518,835 tys. zł
						Łączne koszty – 518,835 tys. zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych ze Starostwa Powiatowego we Włocławku, gmin powiatu włocławskiego i danych zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego na lata 2008 - 2015

4. ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawą monitoringu realizacji programu ochrony środowiska jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska. W celu nadzoru nad realizacją opracowanego programu, przyjęte zostały wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań - analiza tych wskaźników miała być podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w programie ochrony środowiska.

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 - 2013

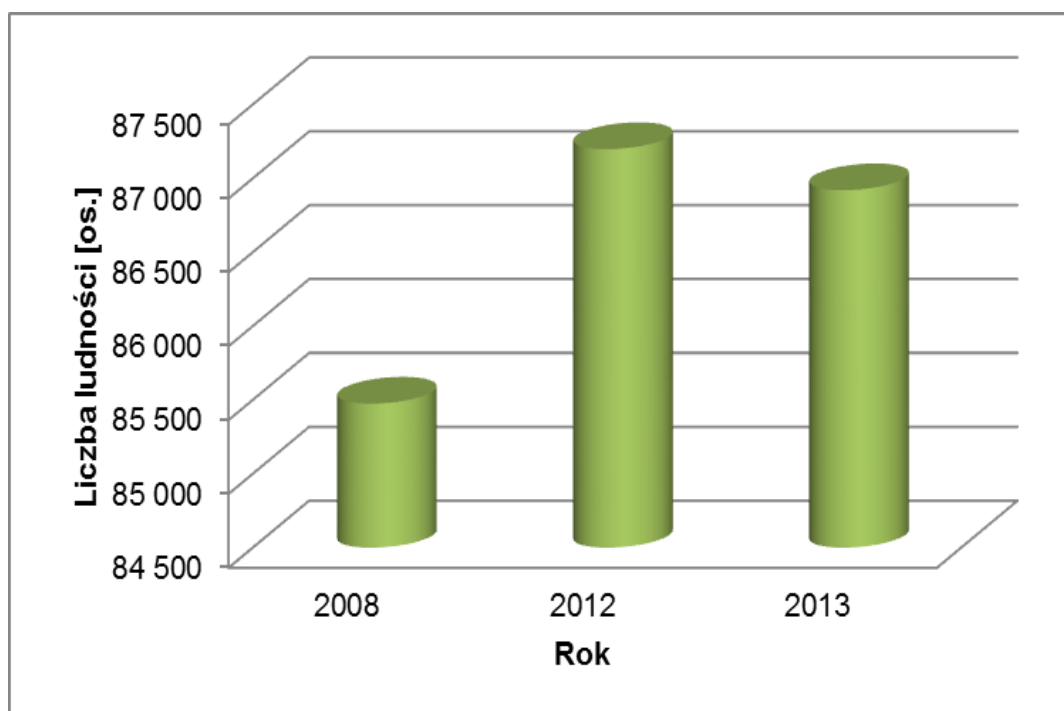
L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Stan wyjściowy	2012	2013
			2008		
Wskaźniki społeczne					
1.	Ilość mieszkańców	osoba	85 475	87 198	86 920
Wskaźniki ekologiczne					
1.	Stan ekologiczny i chemiczny wód powierzchniowych	stan ekologiczny	Słaby – 2 jcwp, Umiarkowany – 7 jcwp, Dobry i powyżej dobrego – 2 jcwp	Umiarkowany – 9 jcwp, Dobry – 2 jcwp	Zły – 1 jcwp, Słaby – 2 jcwp, Umiarkowany – 5 jcwp, Dobry i powyżej dobrego – 1 jcwp,
2.	Jakość powietrza – w strefie kujawsko pomorskiej	klasa	Strefa wynikowa - A Dla ozonu – D ₂	SO ₂ – A, NO ₂ – A, PM10 – C, PM2,5 – A, Pb – A, C ₂ H ₆ – A, CO – A, As – A, B(a)P – C, Cd – A, Ni – A, O ₃ – C (D2), PM2,5 - A	SO ₂ – A, NO ₂ – A, PM10 – C, PM2,5 – A, Pb – A, C ₂ H ₆ – A, CO – A, As – A, B(a)P – C, Cd – A, Ni – A, O ₃ – A (D2), PM2,5

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Stan wyjściowy	2012	2013
			2008		
3.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	dam ³	3518,9	3622,2	3950,9
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	84,89	85,69	85,89
5.	Ludność korzystająca z sieci gazowej	%	4,56	5,97	6,06.
6.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	%	29,68	33,5	31,7
7.	Długość istniejącej sieci wodociągowej w danym roku	km	1925,3	1968,0	1977,8
8.	Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej w danym roku	km	202,6	249,9	315,2
9.	Komunalne oczyszczalnie ściekowe	szt.	15	16	16
10.	Przemysłowe oczyszczalnie ściekowe	szt.	1	2	2
11.	Liczba zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe	szt.	10 426	9 134	8 295
12.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	596	2 243	2 668
13.	Wskaźnik lesistości	%	18,2	18,5	18,5
14.	Długość ścieżek rowerowych	km	b.d.	4,7	14,4
15.	Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną	%	16,86	16,71	16,7
16.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	Mg	84,2	109	94,6
Wskaźniki ekonomiczne					
1.	Nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska w tym:	tys. zł			
	Gospodarka ściekowa i ochrona wód		3126,6	0,0	0,0
	Gospodarka wodna		4619,2	0,0	0,0
	Ochrona środowiska		4716,6	0,0	0,0

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego,

4.1 Graficzne przedstawienie tendencji zmian stanu środowiska na terenie powiatu włocławskiego – podsumowanie

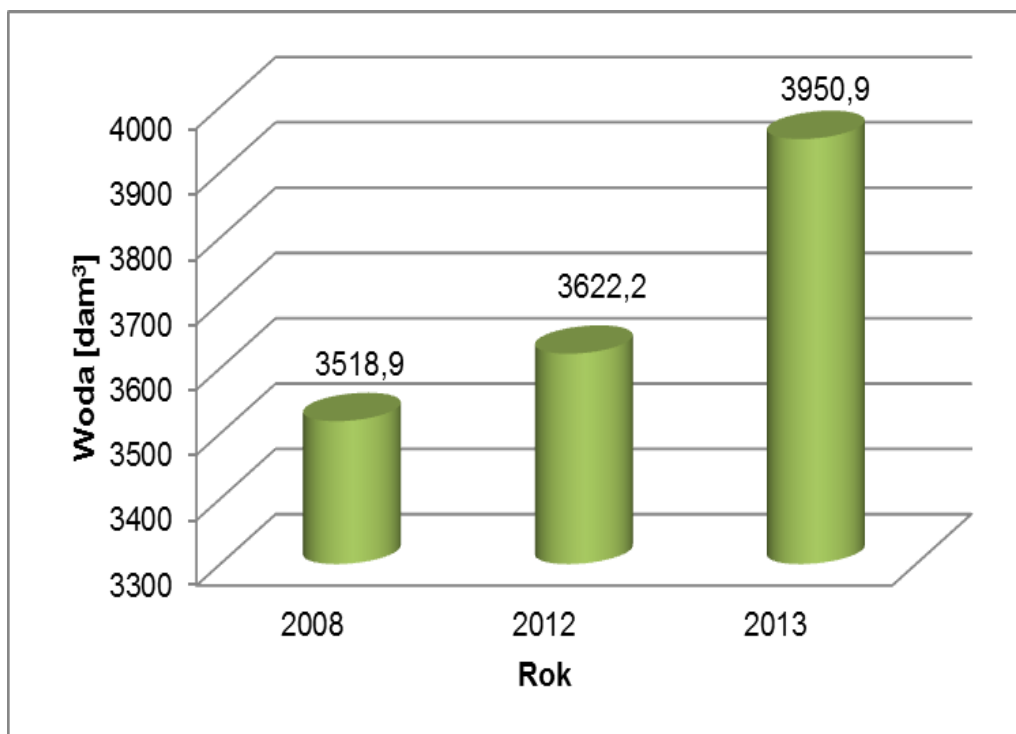
4.1.1. Wskaźnik – liczba ludności [os.]

Wykres 1. Zmiany wskaźnika liczby ludności w latach 2008, 2012 i 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

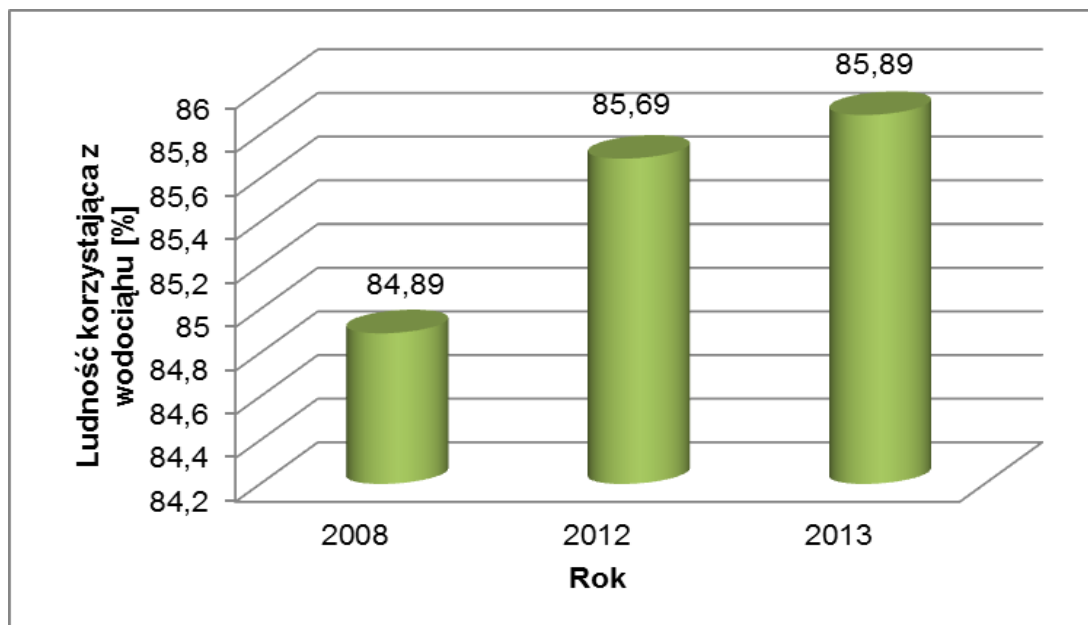
4.1.2. Wskaźnik – Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [dam³]

Wykres 2. Zmiany wskaźnika zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

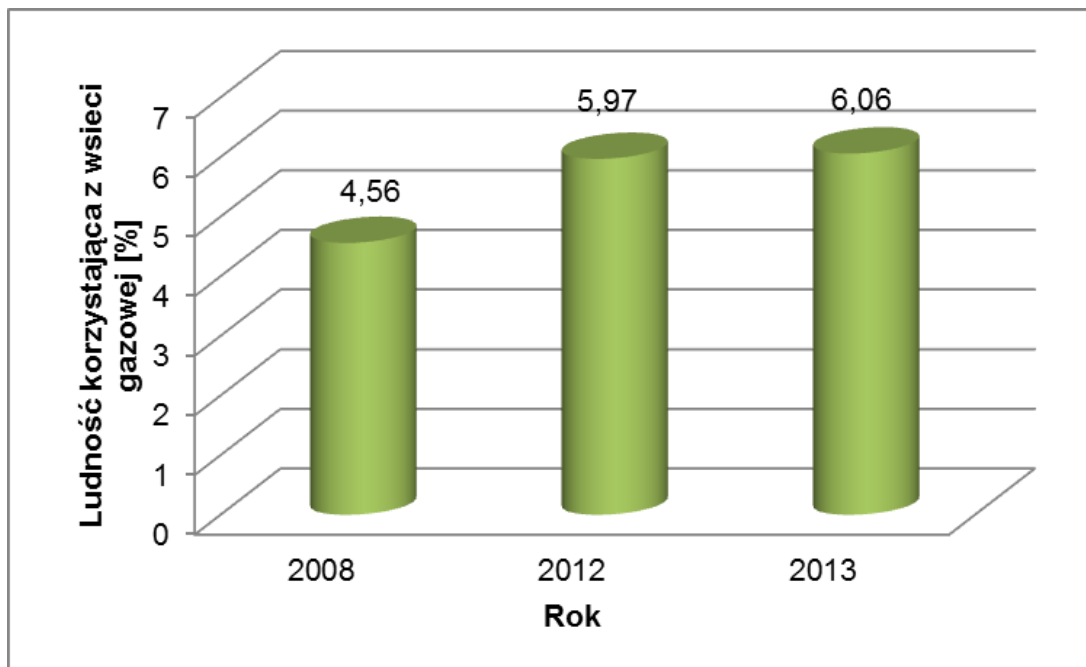
4.1.3. Wskaźnik - Ludność korzystająca z sieci wodociągowej[%]

Wykres 3. Zmiany wskaźnika ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

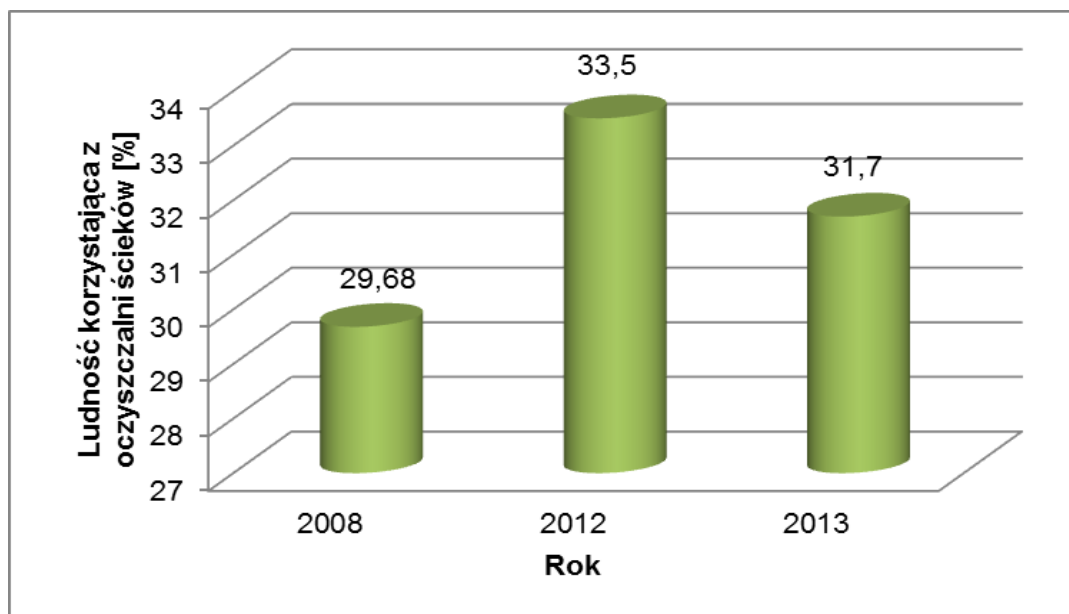
4.1.4. Wskaźnik – Ludność korzystająca z sieci gazowej [%]

Wykres 4. Zmiany wskaźnika ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

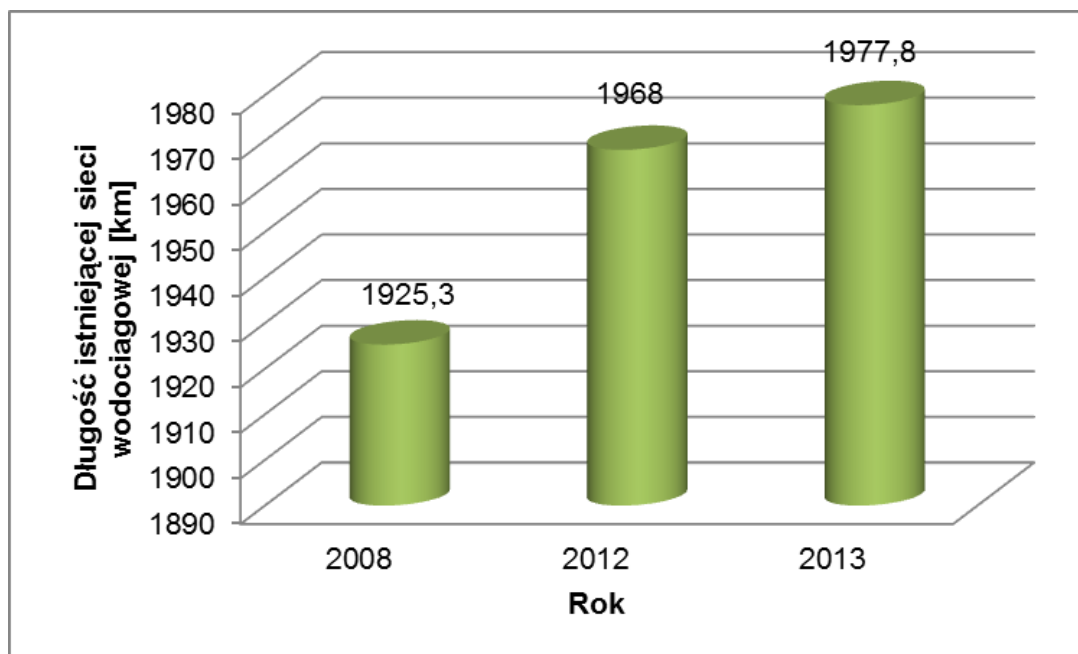
4.1.5. Wskaźnik – Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [%]

Wykres 5. Zmiany wskaźnika ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w latach 2008, 2012 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

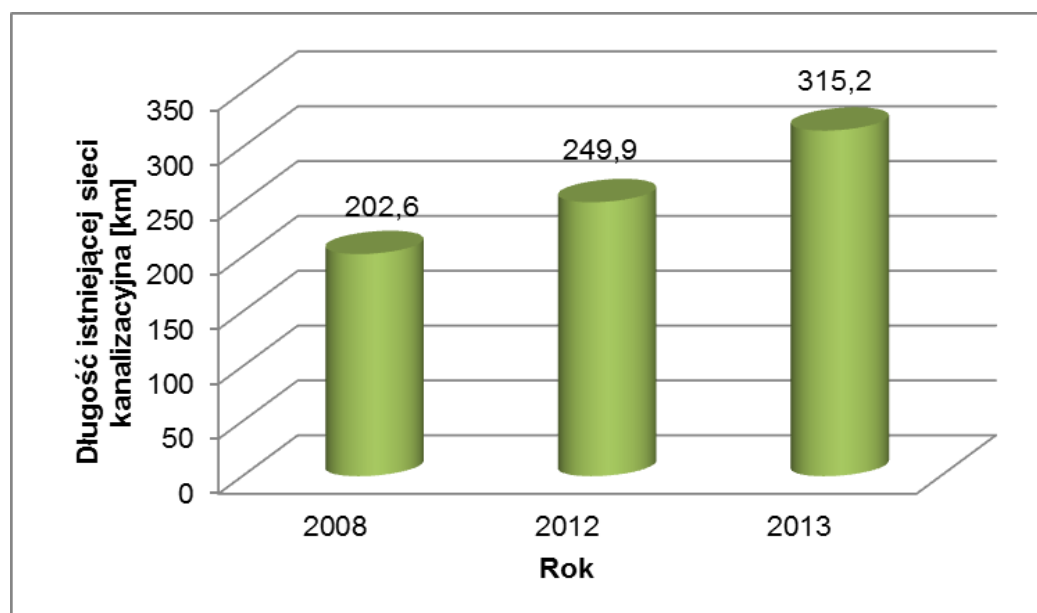
4.1.6. Wskaźnik – Długość sieci wodociągowej w danym roku [km]

Wykres 6. Zmiany wskaźnika długości sieci wodociągowej w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

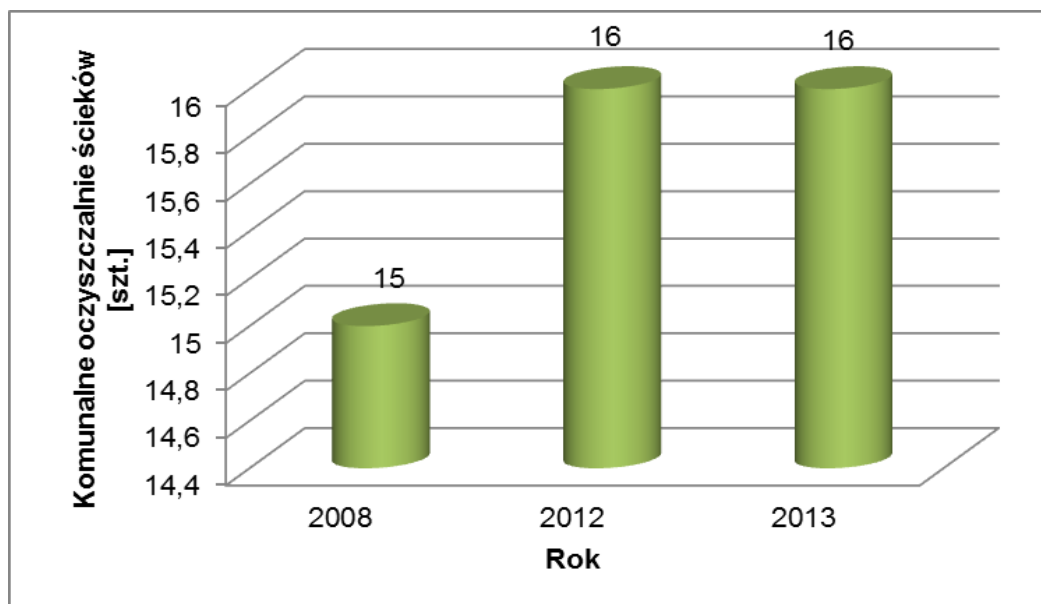
4.1.7. Wskaźnik – Długość sieci kanalizacyjnej [km]

Wykres 7. Zmiany wskaźnika długości sieci kanalizacyjnej [szt.] w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

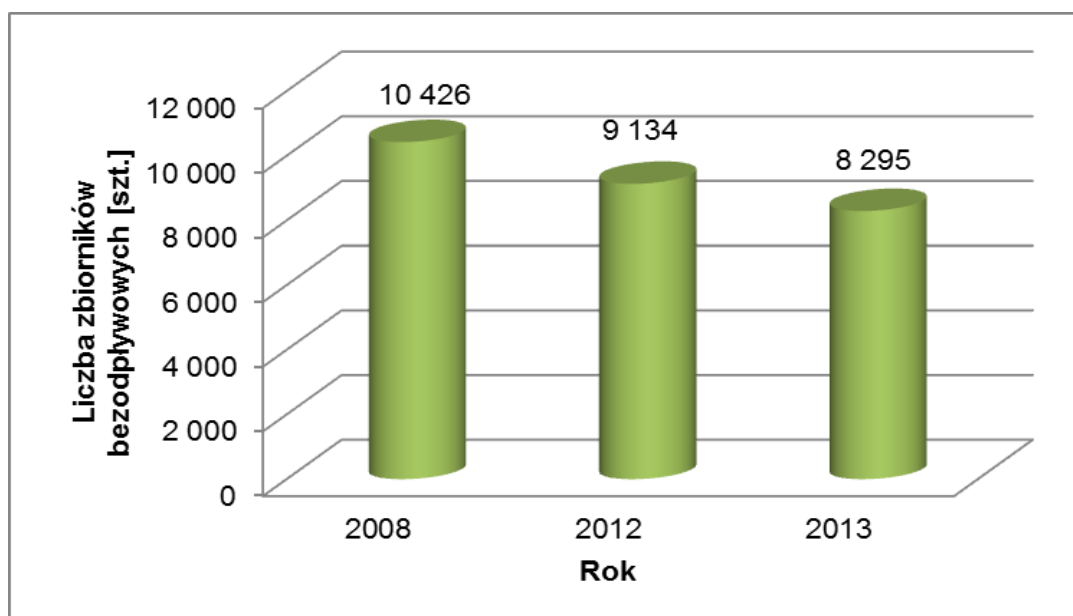
4.1.8. Wskaźnik - liczba komunalnych oczyszczalni ścieków [szt.]

Wykres 8. Zmiany wskaźnika liczby komunalnych oczyszczalni ścieków [szt.] w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

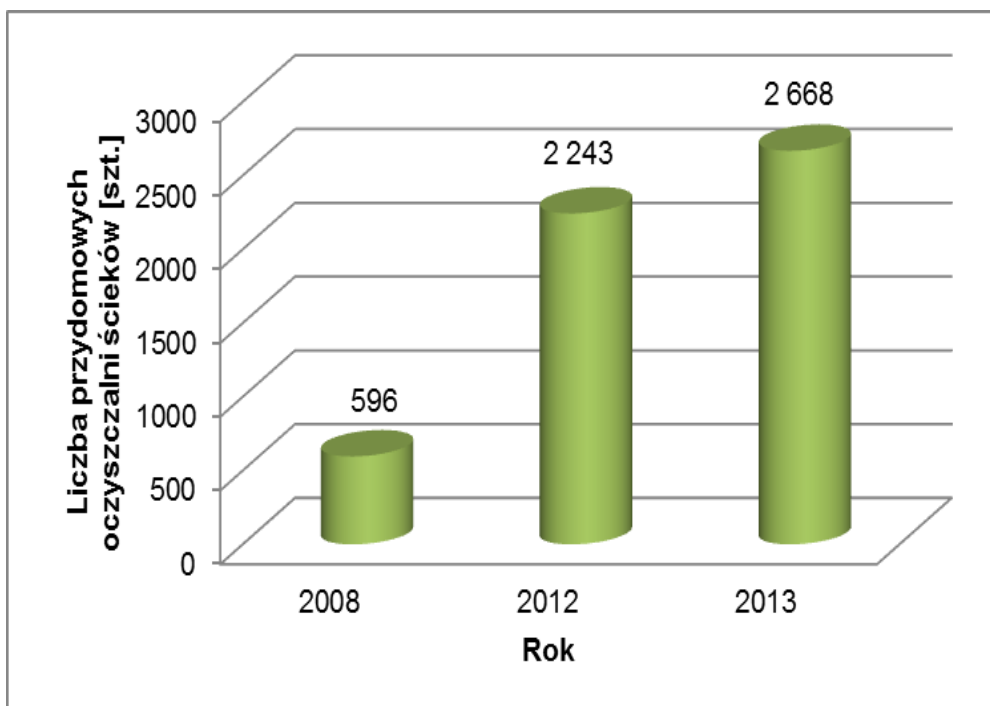
4.1.9. Wskaźnik – Liczba zbiorników bezodpływowych [Mg]

Wykres 9. Zmiany wskaźnika liczby zbiorników bezodpływowych w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

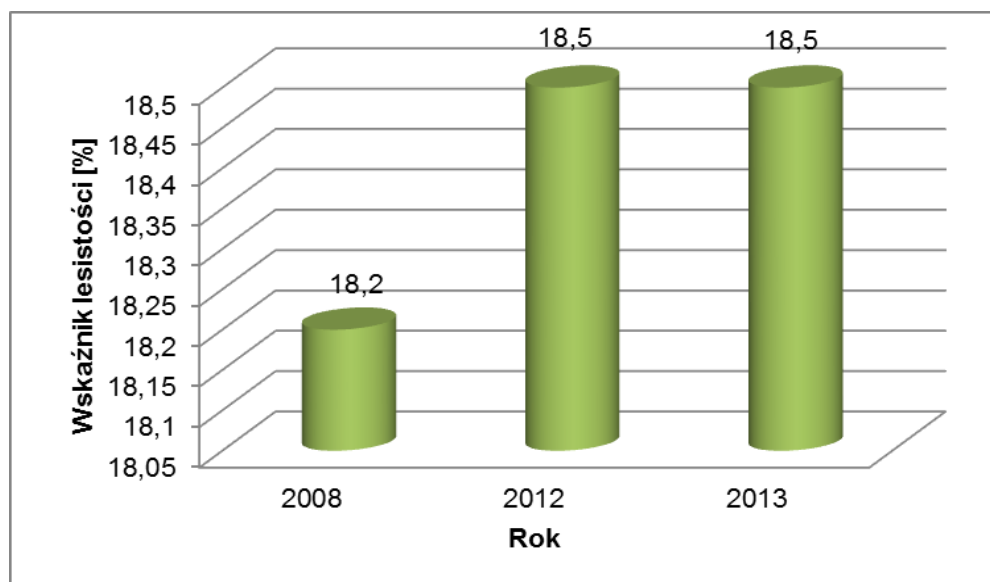
4.1.10. Wskaźnik – liczba przydomowych oczyszczalni ścieków

Wykres 10. Zmiany wskaźnika liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

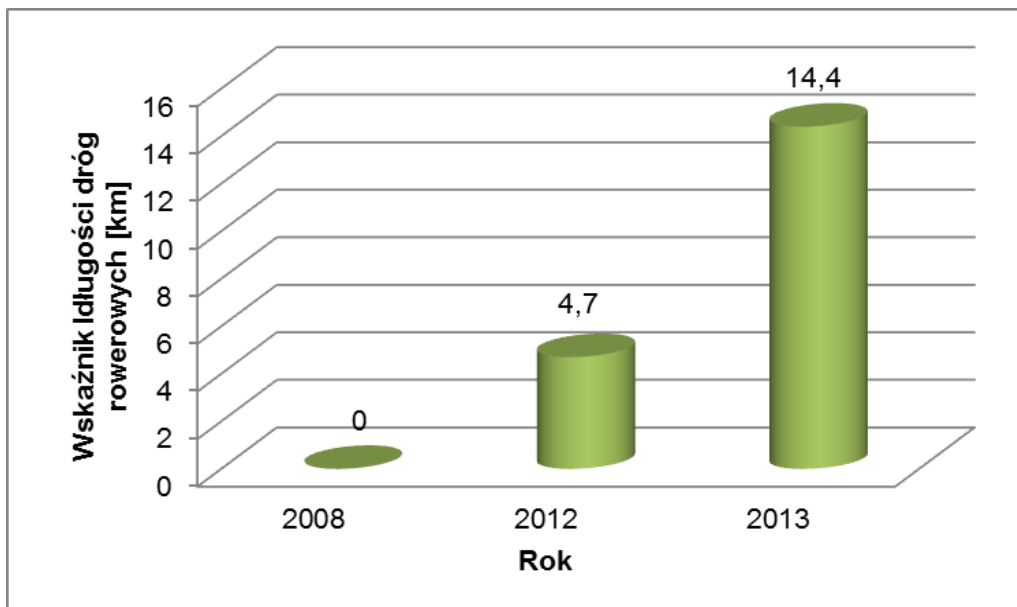
4.1.11. Wskaźnik lesistości [%]

Wykres 11. Zmiany wskaźnika lesistości w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

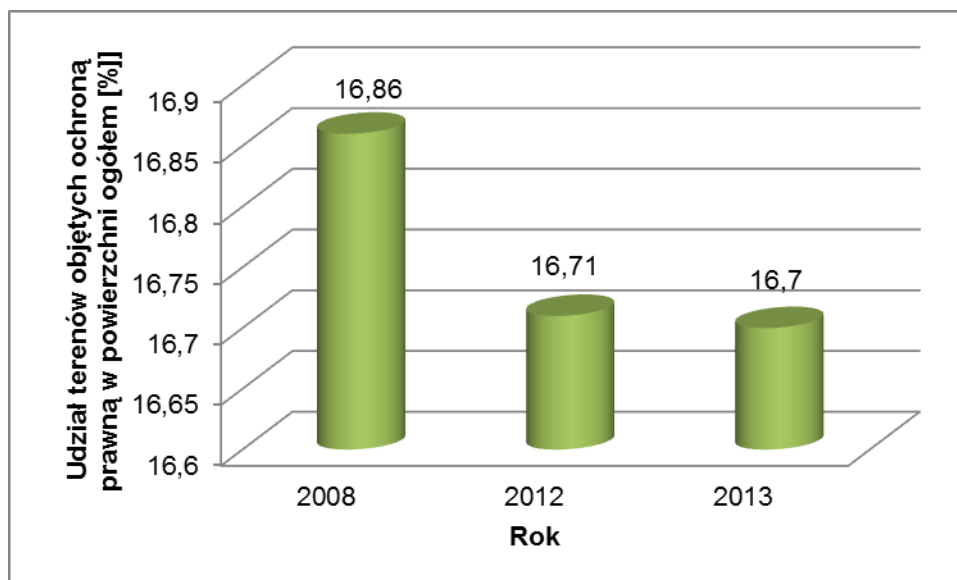
4.1.12. Wskaźnik – długość dróg rowerowych

Wykres 12. Zmiany wskaźnika długość dróg rowerowych [km] w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

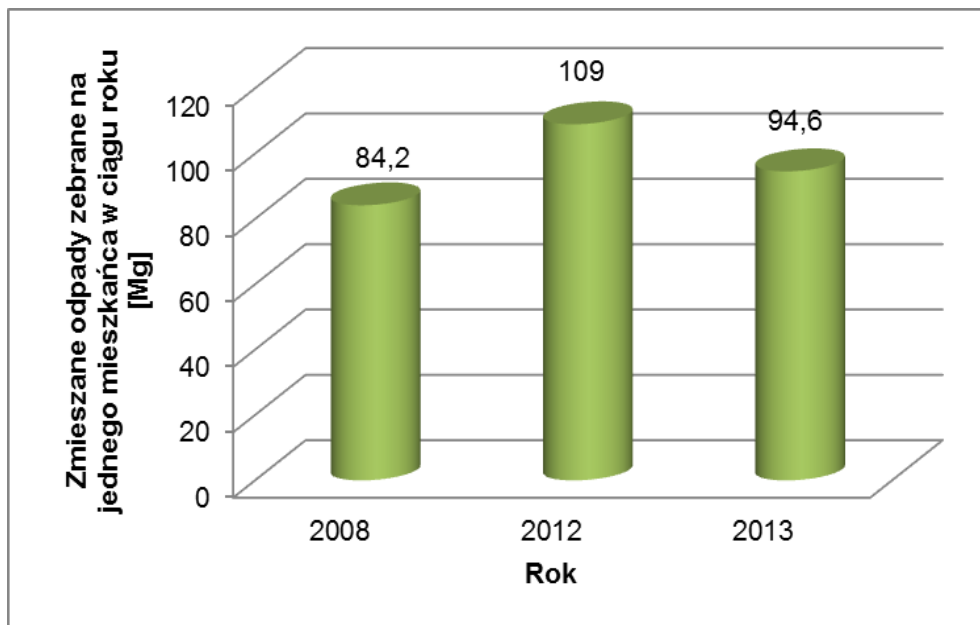
4.1.13. Wskaźnik – udział terenów chronionych

Wykres 13. Zmiany wskaźnika udział terenów chronionych w powierzchni ogółem [%] w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu włocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.1.14. Wskaźnik – zmieszane odpady zebrane w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wykres 14. Zmiany wskaźnika zmieszane odpady zebrane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2008, 2012 – 2013 na terenie powiatu wrocławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5. PODSUMOWANIE

Raport z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego obejmuje lata 2012 – 2013. Za główny cel niniejszego opracowania przyjęto analizę realizacji określonych działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu włocławskiego oraz analizę tendencji zmian jakie zachodzą na jego terenie, w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania. Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z dwuletniego okresu realizacji celów i zadań ekologicznych pokazuje tendencję zmian i efekt realizacji zadań. Wskaźniki monitorowania zostały przedstawione na przestrzeni 3 lat: roku 2008 – ukazującego stan wyjściowy, częściowo określony w programie ochrony środowiska oraz lat 2012 – 2013, które ukazują zakres raportowania programu.

Raport oparty jest o dane powszechnie dostępne, publikowane przez urząd statystyczny oraz dane uzyskane z instytucji zobowiązanych do udostępniania informacji o środowisku oraz Starostwo Powiatowe we Włocławku. Nie otrzymano jednak odpowiedzi na ankiety od wszystkich instytucji wskazanych w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu włocławskiego, co nie pozwoliło na pełną ocenę stanu realizacji zadań, a tym samym określenia stopnia realizacji celów ekologicznych. Na 31 ankiet skierowanych do różnych podmiotów i instytucji realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska otrzymano 22 odpowiedzi.

Z analizy zadań środowiskowych na terenie powiatu włocławskiego, zawartych w powyższych tabelach, wynika, że łączne koszty na ochronę środowiska w latach 2012 – 2013 wyniosły **31 530 959 zł**. Zadania zrealizowane, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska generowały koszty w wysokości **31 012 124 zł**, natomiast zrealizowane dodatkowo, zadania nieujęte w Programie w wysokości **518 835 zł**.

Najwięcej kosztów z zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska generowały zadania realizowane w obszarze ochrony powietrza atmosferycznego oraz ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Były to głównie zadania realizowane przez gminy należące do powiatu. Było to odpowiednio 11 168 549 zł oraz 9 796 156 zł. Zadania z zrównoważonego wykorzystania surowców wyniosły 4 418,77 zł. Są to zadania realizowane w szczególności przez gminy oraz K-PZMiUW. Najmniej kosztów generowały zadania w obszarze edukacji ekologicznej, realizowane były głównie przez gminy powiatu. Wiele zadań, zwłaszcza z zakresu hałasu i pola elektromagnetycznego realizowane były bez kosztowo.

Tabela nr 16 przedstawia koszty realizacji Programu Ochrony Środowiska za lata 2012 – 2013 w rozbiciu na poszczególne działy.

Tabela 26. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2012 – 2013

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty [tys. zł]
Ochrona przyrody	3923,449
Lasy	24
Ochrona powierzchni ziemi	1681,2
Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	9796,156
Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii	4418,76
Wykorzystanie energii odnawialnej	b.d.
Ochrona powietrza atmosferycznego	11168,549
Poważne awarie przemysłowe	b.d.
Hałas	b.d.
Pola elektromagnetyczne	b.d.
Razem	24 431,42
Zadania zrealizowane nie ujęte w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty [zł]
Łącznie	518,835
Łączne koszty generowane przez zadania z zakresu ochrony środowiska	31 530,959

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego, gmin powiatu włocławskiego oraz innych jednostek realizujących zadania na terenie powiatu włocławskiego

Ujęte w powyższych tabelach, najważniejsze zadania dotyczące określonych celów ekologicznych, pozwalają ocenić, w jakim wymiarze w stosunku do zakładanych planów zostały zrealizowane zamierzenia. Na 121 wyznaczonych zadań, wykonanych zostało 94, tj. 78% wszystkich, założonych działań. Na podstawie danych uzyskanych od niektórych instytucji można stwierdzić, że część z zadań przypisana była do jednostek, w których kompetencjach owe zadania nie leżą. Część zadań, zwłaszcza polegających na przebudowie dróg lub z zakresu wykorzystania energii odnawialnej została zrealizowana przed rokiem 2012. Z racji tego, że nie uzyskano informacji od wszystkich instytucji, nie możliwym było określenie stopnia realizacji niektórych zadań. W przypadku 4 zadań stwierdzony został brak danych o ich wykonaniu. Natomiast 23 zadań nie zrealizowano.

Należy zaznaczyć, że zrealizowano liczne zadania, które nie zostały ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego, lecz które znacznie przyczyniły się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu. Są to zadania głównie z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Łącznie jest to 8 zadań w pełni zrealizowanych.

Na podstawie wskaźników monitorowania Programu Ochrony Środowiska można określić zmiany zachodzące w powiecie.

Na terenie Powiatu Włocławskiego, na przestrzeni lat 2008 – 2013 obserwuje się wahania liczby ludności. W porównaniu z rokiem 2008, w roku 2012 liczba mieszkańców wzrosła o 1 723 osoby, a następnie w roku 2013 ponownie zmniejszyła się.

Największe zmiany można zaobserwować w sektorze gospodarki wodno-ściekowej. W latach 2008 - 2013 znacznie rozwinęła się sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna, a co za tym idzie, coraz

większa liczba mieszkańców korzysta z infrastruktury wodociągowej oraz z oczyszczalni ścieków. W 2013 roku 85,89% mieszkańców gminy korzystała z wodociągów. W porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyła się również liczba zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz zwiększyła liczba przydomowych oczyszczalni ścieków.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w latach 2012 – 2013 na terenie powiatu wykonano inwestycje ekologiczne, jednak duża część zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska nie została zrealizowana. Należy docenić organy administracji samorządowej, jak też podmioty eksploatujące instalacje i urządzenia związane z ochroną środowiska, które wykazały się zaangażowaniem w wykonanie określonych zadań.

W oparciu o dokonaną analizę zgromadzonych informacji nt. można wysunąć następujące wnioski:

- 1) Największy postęp można zaobserwować w przypadku realizacji działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii,
- 2) Zadania, mające na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu były wykonywane głównie przez gminy powiatu włocławskiego,
- 3) Nie zostały zrealizowane wszystkie zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska, jednak zrealizowano 8 dodatkowych zadań, które przyczyniły się do poprawy stanu środowiska.
- 4) W kolejnej perspektywie czasowej należy podjąć się realizacji zadań, których nie udało się zrealizować w latach 2012 – 2013, głównie z zakresu ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, polami elektromagnetycznymi oraz ochrony przed poważnymi awariami i innymi nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, należy jednak zweryfikować te zadania i przeprowadzić szczegółową analizę potrzeb i stanu środowiska, ponieważ część tych zadań mogła się zdezaktualizować.

6. STRESZCZENIE

Konieczność sporządzenia Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska przez organ wykonawczy powiatu wynika z art. 18 ust.2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016.672), gdyż zgodnie z powyższą ustawą z wykonania programów ochrony środowiska danego powiatu, co dwa lata sporządza się raporty.

Niniejszy raport ma na celu zebranie w jednym dokumencie danych, które będą stanowiły podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z Programu. Okres za jaki sporządzany jest Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego obejmuje lata 2012 – 2013.

W Raporcie przedstawiono realizację zadań, które wyznacza Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego na lata 2008 - 2011 z perspektywą do 2015 roku. Z analizy owych zadań wynika, że w okresie raportowania zostały one wykonane w 78% a całkowity ich koszt wyniósł 31 530 959 zł. Największe nakłady finansowe na realizację zadań zostały poniesione w obszarze ochrony powietrza atmosferycznego oraz zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii. Dodatkowo zrealizowano 8 zadań, które nie zostały ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Włocławskiego.